

ABONAMENTUL

an . 28 Cor.
jum. . 14
lună . 2.40

de zi pentru Ro-
și străinătate pe
an 40 franci.

pentru oraș și
comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscrise nu se înapo-
iază.

Campanie de răsturnare.

Budapesta, 28 Iulie.

De aproape două săptămâni de zile, Camera deputaților nu mai răsună dis-uri parlamentare, ci zi de zi, într'o tonie omoritoare se citește apelul no- de trei, patru, cinici ori. Toată acti- ea parlamentului e redusă la votări inale.

istoria se repetă. Cași în vara anului e, contele Tisza are să lupte și acum triva unei obstrucții violente și, cași ei, găsește în fața sa antagoniștii săi: i Apponyi și Andrássy, cu toți ade- i lor. Înainte cu 7 ani contele Tisza e să combată obstrucția în calitate de stru-președinte, iar azi numai în cali- de viitor șef de guvern. Altminteri si- a rămas aceiași: în fața obstrucției ce toate opintirile guvernului rămân nice. Ca și atunci, se iscodesc și acum fel de planuri și combinații, mai mult mai puțin serioase, cum s'ar putea eapăt acestei lupte. Și din nou se ie asupra necesității de-a se revizui inie regulamentul intern al Camerei gurul mijloc care ar putea face cu ință obstrucția.

ontele Tisza mai încercase o revi- a regulamentului, fără să poată ob- otarea ei din partea opoziției. Și ziua 3 Noemvrie, când în mod volnic a dat la votare, a fost urmată de 13 nvrie, când opoziția a dărâmat tri- prezidențială. Iar alegerile din Ia-

naurie 1905 s'au sfârșit cu înfrângerea partidului liberal și căderea contelui Tisza.

Și vechea obstrucție își trăiește din nou zilele de mărire. Înainte cu 3 ani, când guvernul coaliției prezentase Came- rei un proiect de revizuire a regulamen- tului intern, mulți dintre foștii opozițio- niști, dându-și seamă că nu vor putea sta multă vreme la cârmă, — și-au exprimat temerea că regulamentul revizuit le va lua cea mai puternică armă de luptă par- lamentară. Președintele de-atunci al Ca- merei, Iusth i-a mângăiat, însă, zâmbind: „Nu se poate revizui regulamentul de așa fel, încât o opoziție ungurească să nu poa- tă obstrua la nevoie ani de zile. Să ajun- gem numai în opoziție și am să vă arăt!”

Și, ajunși din nou în opoziție, Iusth do- vedește cum știe să facă obstrucție un partid opoziționist — unguresc. Pentrucă față de deputații unguri nici chiar cel mai volnic președinte n'ar îndrăzni să aplice măsura care o aplicau președinții coaliției față de deputații naționaliști: inapelabilul „*Iti iau cuvântul!*”

Și obstrucția urmează înainte în forma ei cea mai vulgară. Votarea legilor nu se amână prin discursuri lungi, ci se zădăr- nicește discuția lor prin armele obstruc- ției tehnice: discuții și votări înainte de ordinea de zi. Față de acest fel de luptă orice sfortare a guvernului de-a învinge cu măsuri legale rămâne zadarnică. Ce ar câș- tiga spre pildă guvernul din lungirea șe- dințelor, introducând, să zicem, ședințe paralele: una înainte de amiazi și alta du- pă amiazi? Opoziția n'ar avea decât să prezinte pe zi în loc de 5 cereri de con-

cediu 10 cereri și să provoace în loc de 5 votări nominale — zece.

Guvernul își dă pe deplin seama de situația dificilă în care a ajuns și, fără să încerce a înfrânge obstrucția, își pune toată nădejdea în vreme. „Putem aștepta și până la 1 Ianuarie 1913” a zis mai zi- lele trecute contele Khuen-Hédervary. Și guvernul așteaptă ca opoziționistii să în- ceteze ei de bună voie, sau în urma obo- selii, sau sub presiunea opiniei publice. Ca și pe vremea obstrucției sub guvernul lui Széll, care proclamase și el rezistența pasivă, guvernul contelui Khuen face apel la opinia publică. Municipiile pornesc să aducă rezoluții prin cari dezaprobă ob- strucția și condamnă opoziția. Inceputul l'a făcut comitatul Tolna, a urmat apoi Vârșețul, iar acum de curând și-a ridicat glasul de protestare și consiliul comunal din faimoasa comună bihorenească *Ar- pad*. Vor urma, fără îndoială, și alte comi- tate și consilii comunale. Guvernul are la dispoziția sa atâtea mijloace prin cari poate să stoarcă rezoluții favorabile pen- tru sine! Rezultatul acestor încurajeri platonice cu greu va fi însă mai mare de- cât nul. Se știe doar cum și pe vremea lui Széll adresele de încurajare curgeau gârlă chiar și în ziua în care guvernul a fost nevoit să-și dea demisia.

Orice opintire, deci, a guvernului de-a impune votarea reformelor militare în- ante de reforma electorală va trebui să rămână zadarnică. Lupta ce s'a încins în- tre opoziție și guvern nu poate să se sfâr- șească decât cu izbânda opoziției. Indă- râtnicia contelui Tisza de-a se opune la

VOITA ZIARULUI „TRIBUNA”

Postumus Cântă.

ștept frumos și tânăr să răsară
toată strălucirea lui cerească,
soarele-l aștept ca să răsară

rugăciune codrii să-i trezească,
duri și ape 'n sunet de fanfară
Domnului mărire s'o vestească.

ștept. Biruitor el va să vie,
stropi de rouă cerul să-l coboare
prunce diamante pe câmpie

munților cu fruntea visătoare
n purpur sfânt el să le dea mantie,
lept, aștept să vie sfântul soare.

culmi să văd cum viața se respiră,
ce ceruri să se 'nalțe ciocârliă,
instrunându-și fermecata liră,

i picure, curată, melodia
pară că arhangheliă venită,
dind sosirea noului Mesia.

luna va păli cutremurată,
eafărul cădea-va stins în Mare,
va 'nalța ca jertfa cea curată

*Senina, calda lumilor cântare
Spre cel ce este Domn și este Tată.
Aștept, aștept să vie sfântul soare.*

*Zefirului voi cere ispitirea,
Și freamătul pădurei ce vurește,
Căci soarelui eu vreau să-i cânt mărirea,*

*Să cânt lumina caldă, ce zdrobește
Al nopții lanț urît de 'ntreagă firea.
....Pe care însă omul îl iubește!*

I. U. Soricu.

Leon Tolstoi.

ILYAS.

De Adrian Corbul.

În guvernământul Ufa trăia un bașkir pe care-l chema Ilyas și care nu moșteni nici o avere dela părinții săi. Tatăl său îl însură și muri un an după căsătoria fiului său. Toată averea lui Ilyas se compunea pe vremea aceea din șapte iepi, două vaci și vre-o douăzeci de oi. Ilyas era însă harnic și econom; din zori până noaptea târziu el muncea alături de nevastă-sa, se scula cel mai de vreme și se culca cel mai târziu — așa că avutul lui creștea din ce în ce mai mult. Când atinse Ilyas vrsta de treizeci și cinci de ani, se văzu în capul unei mari averi.

Acum stăpâna vre-o două sute de cai, o sută cincizeci de vaci și de boi și nu mai puțin de o mie și două sute oi. Slugile lui munceau la câmp,

servitoarele mulgeau vacile, închegau untul și fă- ceau brânza. Ilyas avea de toate în belșug și toți vecinii lui îl pizmuiau. Oamenii din partea locu- lui spuneau de el: Mare noroc are Ilyas al no- stru; e așa de bogat încât n'are să mai moară nici odată. Oamenii chiaburi doreau să-i facă eu- noștința, musafirii soseau neîncetat în casa lui, și el îi primea cu ușa și inima deschisă. Și ori cine ar fi fost musafirii lui, erau siguri că găsească la el ceai, roade, mâncări de pește și tot felul de fripturi. Cum vedea oaspeții călcându-i pragul, Ilyas da porunca să se înjunghie un miel; când erau prea numeroși, se înjunghia o vită.

Ilyas avea doi fii și o fiică. El își însură fe- ciorii și-și mărită fata.

Pe vremea când Ilyas fusese sărac, fii lui munciseră alături de el, mânau plugul și păzeau vacile și caii. Cum de tatăl lor se îmbogăți, ei nu mai voiră să muncească și se deteră la băutură. Cel mai mare fu ucis într'o bătaie, cel mai tânăr, care avea o șocră fudulă din cale afară, nu vru să mai asculte de tatăl său și-i ceru partea lui de avere. Și Ilyas i-o dete, după dorință.

Ilyas îi dăruie o casă și vite, așa că propria lui avere se micșoră. Nu mult după asta, o mo- limă se întinse printre oi și omori multe din ele. Apoi se întâmplă un an de secetă, finul lipsi și multe vite periră în timpul iernii. Cerkezii puseră mâna pe cel mai rodnic câmp al său. Avutul lui Ilyas se micșora tot mai tare; din ce în ce perdea mai mult, puterile îi se sleiseră cu vremea, așa că, ajungând la vrsta de șaptezeci de ani, fu nevoit să-și vândă lucrurile din casă, precum și ultima vită pe care o mai avea. Acum nu-i mai rămăsese nimic și fu silit, la bătrânețe, să cerșească îm-

prezintarea grabnică a proiectului despre votul universal a închis guvernului chiar și calea unei retrageri onorabile. După ce contele Khuen a refuzat în mod categoric de-a prezenta Camerei reforma electorală înainte de ce a izbucnit obstrucția, — prezintarea ei acum, în toiul luptei, ar fi o recunoaștere a înfrângerii sale. Campania opoziției nu mai e o campanie pentru votul universal, ci o campanie de răsturnare a guvernului.

Prin prezintarea proiectului de lege despre votul universal sau chiar și numai prin anunțarea unui termen fix până la care va fi prezentat, guvernul ar fi câștigat simpatiile opiniei publice, care ar fi condamnat obstrucția opoziției pe cuvânt că amână și zădărnicește discuția reformei electorale. Nefăcând însă aceste declarații categorice, guvernul confirmă însuși bănuiala, exprimată de opoziție că nu dorește reforma electorală și urmează numai o politică de tragere pe sfoară.

Oricât de multă „paciență” va desfășura partidul guvernamental, sfârșitul campaniei de răsturnare nu poate fi îndoișos. Mult înainte de 1 Ianuarie 1913, guvernul contelui Khuen va trebui să-și dea demisia ca să facă loc unui guvern care să n'aibă altă misiune afară de introducerea votului universal.

Vădita înstrăinare a contelui Tisza față de ministrul de finanțe Lukács indică chiar cine va fi șeful acestui guvern al votului universal.

Moștenitorul de tron la Maj. Sa. Din Ischl se telegrafiază: Arhiducele Francisc Ferdinand a sosit azi la Ischl și a fost primit, la orele 10, în audiență la Maj. Sa.

Cu acest prilej, Maj. Sa i-a comunicat că nu va lua parte la manevrele generale și i-a încredințat lui conducerea lor.

La aceste manevre nu va lua parte nici un suveran.

preună cu baba lui, pe la străini. Nu mai avea decât hainele de pe el și nevastă-sa de asemenea. Fiul mai mic trăia departe, iar fiică-sa murise.

Unui vecin cu numele Muchamedșach îi se făcu milă de cei doi bătrâni. Muchamedșach era un om bun la inimă, nici bogat, nici sărac și care ducea o viață lină și măsurată. El își aminti de vechea ospitalitate a lui Ilyas și îi zise:

— „Trăiește în casa mea, Ilyas, tu și nevastă-ta. Vara să muncești și tu cât te-or lăsa puterile și iarna să-mi hrănești dobitoacele; nevastă-ta să-mi mulgă vitele și să facă brânză și unt. Eu o să vă îmbrac și o să vă hrănesc și de veți avea nevoie și de altceva, spuneți-mi și o să vă dau.

Ilyas mulțumi vecinului său; și așa trăi el și nevastă-sa în casa lui Muchamedșach. La început îi veni cam greu; cu vremea se obișnuși și munci după puteri.

Lui Muchamedșach îi plăcea mult felul cum lucrau bătrânii. Ereau doar oameni cari fuseseră odinioară bogați și știau cum se ține o casă. Dar Muchamedșach se întrista când îi vedea muncind, căci își zicea că e mare nenorocire pentru cineva să ajungă din stăpân, slugă la străini.

Intr'o zi sosită în casa lui Muchamedșach o rudă a sa însoțită de un călugăr. Muchamedșach dete porunca să se prindă și să se injunghie o oaie. Ilyas jupui oaia de piele, puse carnea la fiert, și o trimise apoi mosafirilor. După ce mâncară oaia și beură ceai, oaspeții se răcoriră cu câteva cești de Kumis, stând tolăniți pe perne și de vorbă cu gazda. Ilyas, care tocmai își isprăvisse treaba, trecu în clipa aceea prin fața ușii. Muchamedșach îl zări și spuse oaspeților săi:

Mare adunare pentru sufragiul universal. In Budapesta se va ține Duminecă o mare adunare pentru sufragiul universal. Convocatorul este iscălit de toate partidele politice din țară cari au în programul lor sufragiul universal, bine înțeles afară de partidul naționalist.

In frunte este partidul iusthist, urmează partidul social-democrat, partidul micilor economi. Liga pentru sufragiul universal și o mulțime de societăți și instituții cari au în frunte democrați aderenți ai votului universal.

Această adunare promite să fie foarte interesantă și suntem siguri că își va avea urmările ei binefăcătoare asupra opiniei publice ungurești atât de refractară pentru orice reformă cu ascuțis democratic. Duminecă glasul tuturor democraților unguri din țară fără deosebire de partid, va răsună în favoarea reformei atât de dorită și de noi.

— **Impotriva obstrucției.** Din vre-o câteva orașe ale țării, în zilele din urmă din Vârșet s'a trimis protest la cameră, împotriva obstrucției pe care o face opoziția. Se înțelege că aceste proteste sunt comandate de guvern și sunt menite să predisună opinia publică împotriva partidelor opoziționiste. Un membru marcant al opoziției a declarat însă, că opoziția nu se va lăsa intimidată de protestele aceste făcute în vreme de vară când numai funcționarii comitatelor sunt acasă. Fostul prim-ministru Széll a primit aderențe și în ziua când a căzut dela guvern.

Esența proiectelor militare. Sub titlul acesta, ziarul „Világ” de azi aduce un articol al dlui Dr. M. Polit, valorosul naționalist sârb. Dl Polit susține, că esența proiectelor militare o constituie faptul că „vreau ungurii să adopteze politica imperialistă a Austriei în Balcani, sau nu”. Arată pe urmă că actualul guvern împreună cu majoritatea parlamentară servește numai interesele Austriei când îngreunează cetățenii unguri cu bugete atât de grele ca cele ce vor veni pe urma proiectelor militare ajunse legi, căci numai interesul Austriei cere o armată atât de puternică și costisitoare, pentru susținerea politicii ei balcanice. Guvernul actual crede că dacă va urma fără nici un cuvânt politica externă a Austriei, atunci

va putea avea mână liberă față de naționalități, uită însă că și Austria numai în baza sufragiului universal, egal pentru toate naționalitățile austriace poate să-și sustină prestigiul față de Ungaria, prestigiu pe care țara noastră a tuturor „gentry”-lor și naționalităților oprimate nu-l va putea niciodată. D. Polit termină prin a invita pe Unguri să nu contribuie la întărirea Austriei, votând proiectele militare.

Furtună în Cameră. In monotonia plictisitoare a votărilor nominale, ședința de azi a adus prima furtună.

Indată după deschiderea ședinței, președintele anunță că s'au prezentat mai multe cereri de concediu, între cari și una dela deputatul Ostffy. Președintele declară că Ostffy a mai cerut odată concediu, dar retrăgându-și atunci cererea, se poate vota acum și asupra cererii lui.

Opoziția, dându-și seamă de rostul acestei declarații, a provocat numai decât discuție la regulament. Președintele anume a dat să se înțeleagă că de două ori nu poate cere nici un deputat concediu, fiindcă în aceeași sesiune Camera nu poate hotărî în două rânduri asupra aceleiași chestiuni. Tendința acestei declarații era vădită: după ce toți deputații opoziționiști vor fi cerut odată concediu, în lipsa de cereri nouă s'ar fi curmat votările nominale.

Discuția la regulament a fost violentă. In tot cursul ședinței a fost un sgomot asurzitor, căruia președintele înzădar încerca să-i pună capăt. Rind pe rind luau cuvântul opoziționiștii pentru a apăra dreptul deputaților de-a cere concediu când vor și de câte ori vor.

Când se ridică Justh, partidul guvernamental izbucnește în strigăte furtunoase. Justh e mereu întrerupt și batjocorit. Justh declară că cererea de concediu dela președinte e mai legal decât procedul partidului guvernamental, care împărțindu-se în serii, dă el însuși concediu membrilor săi.

Perczel Dezső (fost președinte al Camerei) face o întrerupere.

Justh (izbucind): Dta să taci, dta trăiești din plata acordată din Grația Regelui.

La aceste cuvinte toți deputații guvernamentali se ridică indignați, strigă, urlă, bat mesele. Președintele sună mereu și-l chiamă pe Justh la ordine.

Justh: D. președinte a nitat că în sesiunea parlamentară trecută comisia de incompatibilitate a Camerei a declarat incompatibilitatea lui Perczel și judecata aceasta și azi e în vigoare.

Intre Justh și președinte se naște o discuție violentă. Liniștea se stabilește anevoie.

— Il văzurăți oare pe moșneagul care trecu?

— L'am văzut. Ce e cu el?

— A fost cel mai bogat din partea locului. Il chiamă Ilyas. Poate că ați auzit de el.

— Firește că am auzit. Svonul bogăției lui a ajuns până la noi.

— Din tot ce a avut nimic nu i-a mai rămas. Muncește acum în casa mea și baba lui îmi mulge vacile.

Ruda se minună din cale afară, pleoscăi din limbă, scutură din cap și zise:

— Norocul e o roată: pe unul ridică în sus, pe altul îl svârle în adâncimi, Și îi pare rău moșneagului?

— Cum să știu eu de asta? Trăiește liniștit și își vede de treabă.

Și ruda mai întreabă:

— N'ași putea să-i vorbesc? Imi arde să-l întreb ce crede despre viața lui.

— De ce nu? Se poate, răspunse gazda și strigă pe prispă:

— Tătuțele, fă-te încoaci; vino să bei Kumis. Adă și pe baba.

Ilyas și nevastă-sa intrară în odaie. Ilyas salută pe oaspeți și pe gazdă, rosti o rugăciune și se așeză pe un scaunel lângă ușă; muerea lui trecu după o perdea și luă loc lângă stăpâna casei.

I-se întinse lui Ilyas o ceașcă plină cu Kumis, el se ploconeste, soarbe o înghițitură și pune ceașca pe masă.

— Cum îți este; bunicule? îl întreabă ruda. Ți-o fi grea inima când te gândești la norocul tău de odinioară și la sărăcia în care te afli acum.

Ilyas răspunse zîmbind:

— Dacă ți-aș spune ce gândesc eu despre noroc și nenoroc n'ai să mă crezi. Intrebă mă bine pe baba mea; muerea ce are pe inimă, are pe buze. Ea va grăi adevărul.

Și mosafirul vorbi:

— Ia spunemi, măicuță, ce crezi mata despre fericirea de odinioară și nefericirea de acum.

De după perdea, bătrîna grăi:

— Uite ce gândesc eu: De cincizeci de ani trăiesc cu moșneagul meu; am căutat fericirea și n'am găsit-o. Așa acum de un an și mai bine, de când am sărăcit de tot, de trăim pe la străini, am găsit adevărata fericire și nu mai avem nevoie de nimic.

La cuvintele acestea ruda se miră, și stăpânul casei se miră și el, încât dădu perdeaua la o parte ca s'o privească pe baba. Și bătrîna șede cu mâinile încrucișate pe piept și zimbea, apoi se uită la soțul ei și bătrînul surise și el. Baba vorbi iar:

— Adevărat spui nu glumesc; timp de o jumătate de veac am căutat fericirea și n'am găsit-o fiindcă eram bogați; și acum când nu ne-a rămas decât să mâncăm pâine la străini suntem fericiți.

— Dar de ce sunteți fericiți tocmai acum?

— Câtă vreme am fost bogați, n'am avut un ceas liniște, nu ne puteam spune ce avem pe suflet, nici să ne curățim inima rugându-ne lui Dumnezeu. Câte griji n'aveam noi pe atunci! Bine vineau mosafiri și cu ei îngrijorarea: cum să-i ospătam, ce daruri să le facem ca să nu ne vorbească vecinii de rău? După ce ne părăsea casa trebuia să veghiăm peste slugi — slugilor le

nominale, cari se vor continua și în ședința

în sfârșitul ședinței *Apponyi*, invocând mo-
ca debaterile de vară nu sunt potrivite a
ge opinia publică, propune amânarea dis-
or până în 20 Septemvrie.

Contele *Khuen*: Nu primește propunerea con-
Apponyi, zicând că deputații au în virtutea
atului lor să-și facă datoria între ori și ce
jurări.

după ce contele *Batthyány* sprijinește și el
nerea lui *Apponyi*, camera o respinge cu
ritatea voturilor.

Congresul Universal al Raselor.

Dela corespondentul nostru special. —

Londra, 25 Iulie.

deia acestui congres a luat naștere
conferință ținută la Eisenach în Iulie
când Dr. Felix Adler, profesor de
e sociale la universitatea Columbia
America a făcut propunerea ce se în-
iește în ziua de 26 Iulie 1911.

dată ideea aruncată s'au găsit destui
ni de bine — făcând abstracție de
scopuri tănuite — cari adunându-se
eună să ajungă la acest rezultat care
„Congresul Raselor“.

„a muncit mult până când să se în-
e acest Congres, care „în primul rând
să cultive cunoștința reciprocă în
arele occidentale și cele orientale.“
e sigur toate acestea se datoresc or-
torilor cari au răsplata muncii lor în
tatul ei.

președintele Congresului este Lordul
dale iar secretar general d. G. Spil-
iecare țară care a aderat (prin repre-
nți individuali bineînțelese) la Con-
are și un secretar onorar. Pentru
arország cetesc numele: Dir. F. Ke-
Bulyovsky-utea 26, Budapest și
de de Desseffy. *Képviselőház*. Bu-
t. Pentru *Roumanie* stă numele: M.

ă mânânce mult, să muncească puțin, nouă
teamă de risipă, și așa păcătuim în fața
zeu. Nouă ne era teamă ca lupul să nu ne
e vre-o oaie ori vre-un vițel, ne era teamă
ne calce hoții. Și când ne culcam în pat,
u ne lăsa să dormim. Ne gândeam că oile
e strivească mielușei, și ne sculam în
e noapte de intram în grajd; cum ne cul-
t, ni-se ducea mintea la altele și cumpă-
um să potrivim nutrețul pentru la iarnă.
e numai atât; între noi nu era unire. El
a că așa trebuie făcut, eu îi răspundeam
l, și ne certam și păcătuim. Și tot așa,
upă grijă, păcat după păcat, n'am trăit
ceas fericit.

Dar acum?

acum ne sculam, stăm de vorbă cu unire
ste, căci n'avem pentru ce ne certa, n'a-
i pentru ce îngriji — ei avem numai un
ne slujim stăpânul; și așa muncim după
noastre, și cu plăcere, pentru ca stăpă-
ru să nu aibă pagubă, ei numai câștig.
întoarcem dela muncă găsim dejunul

Marc-A. Jeanjaquet, Boulev. Carol 5, Bu-
carest. O listă întreagă de vice-președinți,
începând cu Prim-Ministrul Regatului
Unit al Marii Britanii și Irlandei și sfârșin-
du-se cu Vice-Cancelarii Universităților
Britanice, pe lângă Casieri etc. alcătuiesc
împreună *Comitetul Congresului*.

Pe lângă acest Comitet, *Consiliul Exe-
cutiv* în frunte cu Onor. William Pember
Ruves, Directorul școlii de Științe Eco-
nomice și Politice a Universității din
Londra, ca președinte și cu Sir Edward
Brabrook, fostul șef al Oficiului Mutua-
lității, ca vice-președinte, iar ca vice-pre-
ședinți de onoare oameni cu renume din
toate țările. *Ungaria* este reprezentată de
Contele Albert Apponyi, d. Albert de Ber-
Aurel Desseffy și Dr. Alexander Gál;
zeviczy, Contele Albin Csaky, Contel
România prin dnii Constantin G. Dissescu,
Jean Kalinderu, Theodor G. Rossetti,
General Budișteanu, M. Pherekyde și A.
C. Catargi.

În sfârșit *Comitetul General de Onoare*
în frunte cu Prof. Felix Adler, New-York
și cu vice-președinți din toate țările parti-
cipante — *Ungaria* având pe dnii: Prof.
Ladislauș Buza, Prof. Dr. Jenő de Chol-
noky, Directorul F. R. Kemény, Dr. Mi-
klos Král, Prof. G. de Lerz, Emile de
Nagy, Prof. Dr. Felix Somló, E. Torday
(London), Prof. Dr. A. Kutkovich; iar
România pe dnii: C. Gr. Lahovary, Prof.
S. Mehedinti, Prof. P. Missir, Prof. C. Thi-
ron, Prof. Valerian Ursianu, Prof. A. D.
Xenopol — sfârșește lista persoanelor
prin care acest Congres, direct sau indi-
rect, se organizează. Lista întreagă co-
prinde ca la o mie de nume, fiecare din ele
însemnând *ceva*.

*

Supt auspiciile *Comitetului Congre-
sului*, *Consiliul Executiv*, prin Secretarul
Onorific d. Spiller a adunat într'un volum
toate comunicările făcute la Congres de
oameni cunoscuți ai lumii întregi, cât și

pregătit, găsim cina pregătită, și nici Kumisul
nu ne lipsește. Când e ger, ne încălzim lângă
vatră, ori punem șuba pe noi. Avem vreme să ne
vorbim de ce ne stă pe suflet și să ne rugăm lui
Dumnezeu. Cincizeci de ani de când ne căutam
norocul, și abea acum l-am găsit.

Oaspetii se puseră pe ris.

Dar Ilyas zise:

— Nu rîdeți, fraților, nu e vorbă de glumă ei
de o viață omenească. Nebuni am fost și baba și
eu, că am putut plânge bogăția noastră pierdută.
De acum Domnul Dumnezeu ne-a arătat adevă-
rul. — Nu spre răul ei spre binele nostru ne-a
lăsat el săraci.

— Cuvintele d-tale sunt pline de înțelep-
ciune, vorbi în sfârșit călugărul. Adevăr a grăit
Ilyas. Și sfânta Scriptură spune ca el.

De data asta nimeni nu rise, ei toți căzură pe
gânduri.

de cătră accia care vor să se facă cunos-
cuți...

Fiecare contribuitor a fost lăsat liber
să-și desvolte subiectul în felul său, însă
toți au trebuit să aibă un anumit punct
de vedere. (Volumul¹⁾ se află de vânzare
pentru oricine dorește să-l cumpere. Se
poate obține pentru 10 franci dela d. G.
Spiller 63, South Hill Park, Hampstead,
London).

În acest volum ne spune prefața, ce-
titorul în Occident va avea prilejul fără
precedent de a afla ceea ce savanții orien-
tali gândesc despre contactul raselor.

Lordul Weardale în introducerea pe
care o scrie la acest volum ne spune:²⁾

„Pentru toți cei care consideră că, o
favoriza buna înțelegere și pacea interna-
țională, însemnează a servi cele mai înalte
interese omenești, Primul Congres Univer-
sal al Raselor deschide un orizont de spe-
ranțe și de promisiuni aproape fără mar-
gini.

„Nici unul dintre cei ce studiază cu
imparțialitate istoria n'ar putea să nega
că, în cazul mai tuturor războaielor despre
care analele istorice au păstrat vre-o amin-
tire, ori care ar fi măsurile vădite ce li-s'au
atribuit, adevărata cauză de seamă a con-
flictului consistă întotdeauna într'o anti-
patie de rasă — dacă luăm cuvântul rasă
în accepțiunea largă și populară a ter-
menului. — antipatie pe care împreju-
rările particulare, adesea de o însemnă-
tate mediocră, le înviaseră și ațâțaseră.

„În primele epoce ale istoriei, această
antipatie se arăta în sfortșarea unor rasse
de a subjuga și chiar de a aservi pe cele-
lalte; iar în războaiele moderne, dacă
chestiunile de granițe, ambițiunea cărmui-
torilor, sau rivalitatea intereselor comer-
ciale, au putut provoca criza, am putea
observa totuși, că aproape în fiecare îm-
prejurare, existența prealabilă a unei duș-
măni de rasă sau de clasă fu în adevăr
cauza determinantă a conflictului, pe care
incidentele particulare n'au făcut decât să
o grăbească.

„Pe măsură ce civilizația progresează
și lumea occidentală recunoaște mai de-
plin răspunderea-i morală ne putem aște-
pta ca aceste influențe ca și cele analoa-
ge lor vor merge tot descreșcând; dar con-
știința modernă pe lângă aceasta trebuie
să rezolve și alte probleme cu totul nouă,
căci factori noi își fac în emisferul orien-
tal o apariție pe cât de repede pe atât de
surprinzătoare.

„În mai puțin de douăzeci de ani am
fost martorii redeșteptării celei mai re-
marcabile a națiunilor considerate de mult
cufundate în adâncimile somnolenței, în-
cât lumea occidentală vedea numai în

¹⁾ Titlul volumului este „Memoires sur le
Contact des Races” pentru ediția franceză. Se
poate avea și o ediție engleză.

²⁾ Credem necesar să dăm aci în traducere a-
ceastă introducere întrucât ne putem lămuri mai
bine și asupra congresului.

„Asociațiunea Industrișilor de mobile“ din Brașov

adă în aten-
public, depo-
u bogat în **mobile** pentru camere de dormit, sufragerie, camere-garcon și sa-
loane la în întreprindere efeptuirea aranjamentului complet al
locuințelor și bucătărilor; al edificiilor publice (școli, palate pu-
blice) împreună cu tapetăria lor.

Prețurile moderate, pe lângă condiții favorabile. — Se poate privi fără a deobliga la cumpărare! — Cataloage gratuite!

Rassói Botorkészítő Iparosok Arucsarnok Szövetkezete, Strada Vămii nr. 36.

sine un câmp vast și fecund rivalităților comerciale, adesea lacome, crude și însoțite în urmărirea scopului lor de vărsări de sânge; aceste națiuni, nefiind totuși decât o cantitate neglijabilă în chestiunile internaționale.

„Ce schimbări uimitoare în cursul vieții unei singure generații! Să luăm două pilde. Să considerăm surprinzătoarea rădicare a imperiului japonez care anunța, se pare, o redesteptare analoagă a activităților și calităților așa de perfect dezvoltate la poporul marelui imperiu al Chinei!

„Vedem din ce în ce apropiindu-se ziua în care imensele populațiuni ale Orientului își vor afirma dreptul de a se întâlni în termeni de perfectă egalitate cu națiile Occidentului, ziua în care instituțiile libere și forțele organizate ale unei emisfere vor găsi contrabalansarea în celălalt, când orizontul intelectual și scopul social al popoarelor orientale vor fi, în principiu, identice acelor al popoarelor din Occident; ziua în care, în sfârșit, prejudecățile de culoare vor fi dispărut, rasele așa numite albe și acelea așa numite colorate, nu vor mai veni în contact numai în timpul perioadelor înfierbântate de opera misiunilor, dar se vor privi reciproc, în toată realitatea, ca oameni și ca frați.

„Suntem oare pregătiți pentru această schimbare? Am considerat oare în de-ajuns tot ce el însemnează și implică: ne-am format oare spiritul, ne-am adoptat politica la împrejurările cele nouă ca să putem ține cumpăna fără pagubă și cu succes acestui val ce se ridică? Pentru aceasta, pentru ca să discute această chestiune de o așa de mare însemnătate, se reunește Primul Congres Universal al Rasselor. Rapoartele, așa de diferite prin conținutul și chipul în care sunt tratate, comunicate de personalități eminente, aparținând numeroaselor țări îndepărtate, vor fi martore ale interesului, vast cât lumea, deșteptat de examinarea problemelor așa de grave. Privite și hotărâte cu înțelepciune, ele vor înlătura multe pericole și cauze probabile ale conflictelor, care în lipsa unei direcțiuni luminate ar putea să tulbure neamul omenesc.”

Chestiunile despre care tratează volumul acesta se pot grupa astfel:

1. Considerațiuni fundamentale.
2. Condițiuni de progres (probleme generale și speciale).
3. Contractul pacific între civilizațiuni
4. Probleme speciale economice între rase.
5. Conștiința modernă în raport cu chestiunile de rasă.
6. Sugestii pozitive spre a încuraja prietănia între rase.

C.

Neğustori, industriași, meseriași români.

Ziarul nostru a hotărât publicarea unui tablou statistic al tuturor neğustorilor, industriașilor și meseriașilor români din Ungaria.

Adresăm deci, tuturor celor interesați rugămintea să ne comunice cât mai în grabă numele firmei, orașul și strada unde se găsește atelierul sau prăvălia lor.

„TRIBUNA“

Scrisoare din Roma.

Logodnă la Curtea Italiei. — Papa indispus. — Palatul lui Gabriele D'Annunzio.

Roma, 25 Iulie n.

(Dela corespondentul nostru). Ieri, Luni 24 Iulie st. n., principesa Elena fca Regelui Petru al Serbiei, s'a logodit cu principele Ivan, fiul marelui duce Constantin Constantinovici al Rusiei.

Logodna a avut loc în palatul regal dela Racconigi, unde familia regală italiană petrece cinci luni de vară și toamnă, și au asistat, în afară de perechea regală a Italiei, regele Gheorghe al Greciei, care se află ca oaspe în castelul dela Racconigi.

Se cunoaște gradul de rudenie ce există între regina Elena a Italiei și regele Petru al Serbiei: Regele Petru a avut de nevastă pe răposata fiică a regelui Nicolae de Muntenegru, prin urmare o soră a reginei Elena a Italiei.

Principesa Elena de Serbia, nepoata reginei Italiei, este mică, slăbuță, foarte grațioasă în vorbire și în modul de a se comporta cu lumea, însă nu este frumoasă. O mare parte din an o petrece la Roma, cu familia regală italiană: nouă sau zece luni stătea în Italia, iar restul de două-trei luni, la Belgrad cu tatăl său.

Iarăș circulă șvonuri rele despre sănătatea Papei.

Ieri, Inaltul Pontifice nu a acordat obicinuitele audiențe, iar doctorul său, Petacci după obicinuita vizită, a constatat că este vorba de o răceală, cu răgușeală, și prin urmare i-a prescris repaus.

Insă, pare că de data asta, „indispoziția” Papei Piu X este mai serioasă, deoarece a fost chemat în Vatican pentru consult profesorul Marchiafava, renumitul doctor italian, atât de bine cunoscut în Italia cât și în stăinătate, pentru lucrările lui științifice.

Se zice că Marchiafava a găsit forțele fizice ale Papei foarte mult scăzute, și că l-a oprit pentru mai mult timp de a lucra.

Toate acestea sunt șvonuri, fără însă să avem siguranța știrea, căci, după cum se știe, în Vatican foarte cu greu se poate intra și chiar dacă s'a pătruns într'insul, foarte puține lucruri se pot ști, astfel că, toate știrile ce vi-le dau mai sus, vi-le dau sub cuvenita rezervă, dar așa cum circularul ieri și azi prin toate cercurile Romane.

Se înțelege că sănătatea Papei interesează pe toți și ori câtă ură ar fi în Italia între anticlericali și catolici, totuși în cercurile politice Papa își are respectul cuvenit Suveranului Pontifice, cărmnitorul atâtor milioane de supuși.

Pare că ultima scenă a tragicomediei D'Annunziană s'a isprăvit.

Dar să luăm lucrurile pe rând.

Știți că poetul Gabriele D'Annunzio a avut proasta inspirație să promită unui domn Del Guzzo, că va merge în America să ție o serie de conferințe. Domnul acela, — care grație acestei întâmplări dintr'un ilustru necunoscut a devenit foarte cunoscut și a avut șfertul său de ceas de celebritate — a avansat poetului vr'o 12 mii de lei.

Poetul, ca toți poetii, n'a putut să scrie pe porunceală: o altă inspirație i-a copleșit toată gândirea și toată simțirea sa; a scris, a muncit enorm dar nu pentru America, și a dat la lumina zilei și a criticeii faimoase romanul „Torse che si, forse che no”, care a fost atât de admirat în Italia și în străinătate, și tragedia religioasă „San Sebastiano” care a făcut atâta șgomot în toată lumea.

S'a întâmplat însă că domnul Del Guzzo, în lipsa poetului care era la Paris și lucra la tragedia sa, l-a dat în judecată și a cerut restituirea banilor dați lui D'Annunzio, împreună cu daunele ce au rezultat din neținerea contractului.

Poetul, n'a vrut să știe de nimic; a însărcinat pe avocatul său să-i ridice toate cărțile și manuscrisele ce le avea în vila sa Caponcina de lângă Florența, iar restul, mobile și obiecte de artă a lăsat să se vândă la licitație publică.

Ceeace s'a și făcut.

Rezultatul material al vânzării a fost peste 160 de mii de coroane.

Insă, domnul Del Guzzo, cel care a provocat această vânzare, a avut un gest frumos: a cumpărat dânsul patul în care a dormit poetul (lăsat plătit cu 2300 de cor.) și l-a dăruit muzeului orașului Aquila.

Primarul orașului Aquila (Abruzzo) a primit cu bucurie acest însemnat dar, și cu toate onorurile cuvenite unui obiect care a aparținut celui mai mare poet al epocii actuale italiene. Lăsat în muzeul comunal al orașului, care este unul dintre cele mai bogate și cele mai vechi muzeeuri ale Italiei.

Și astfel, în muzeul din Aquila, fondat de Frideric al II-lea de Hohenstaufen, alături de baudierele glorioase, alături cu documente despre Dante, alături cu săbiile eroilor, patul în care a dormit imaginificul Gabriele D'Annunzio, va avea locul său de onoare, așa cum în literatură italiană, poetul are locul său de onoare.

I. T. Alban.

Din România.

Ajutorarea inundațiilor din Moldova. Față de înalta inițiativă luată de A. S. R. Principesa Maria, de a se veni în ajutorul inundațiilor din Moldova, un grup de doamne și domni, președinți ai diferitelor societăți din capitală, au hotărât constituirea unui mare comitet central, pentru strângerea fondurilor.

Acest comitet pus sub prezidenția directă a A. S. R. Principesa Maria, va întreprinde toate strânsii spre a se procura țaranilor inundați materialul necesar pentru reconstruirea casilor lor.

Comitetul apelează în primul rind la solidarizarea tuturor societăților din țară, rugându-le să ia toate prezidențele și președinții, ca cel mai târziu până Vineri, 15 Iulie, să-și trimită în scris adunarea la această acțiune filantropică.

Biroul comitetului central e instalat în curtea dnei și a dlui inginer C. Simon, str. Bis. Poșta Chițu 22, telefon 17/91.

Informațiuni se pot căpăta în fiecare zi de la 10 jum.—11 jum. a. m. și 5—7 d. a.

Din acest comitet, compus din cele mai distinse figuri filantropice din țară, fac parte și directorii ai ziarelor. Toate persoanele de birou cari doresc să colaboreze la această faptă umanitară și patriotică să-și trimită adeziunea în scris. Toți membrii comitetului sunt rugați a trimite invitațiuni pentru adunarea generală care va avea loc la sfârșitul acestei săptămâni. Se vor trimite delegați pentru stațiunile balneare și climatice. După adunarea generală se va lansa o manifestație cătră întreaga țară.

Comitetul inițiator a hotărât, ca în cursul acestei luni să aranjeze serbări în următoarele localități: Slănicul din Moldova, Lacul Sărat, Ciulata și Olănești. În luna August la Sinaia, Constanța și în Septembrie în București. Pentru aceste serbări se va obține o reducere de 75 sută pe C. F. R. din toate punctele țării.

Asemenea d. ministru de interne va da tot sprijinul său acestei frumoase acțiuni. Sumele ce vor încasa vor fi depuse, prin casiera comitetului central la Banca Națională.

Acest comitet central va avea ființă până la desăvârșirea scopului pentru care s'a constituit. Membrii comitetului vor purta la braț un semn distinctiv.

După sfârșitul lucrărilor, se va întocmi un album cu vederi din locurile inundate, satele clădite și portretele tuturor persoanelor cari vor fi dat concurs material și moral în această acțiune românească. Albumul va fi dedicat ca omagiu S. R. Principesa Maria, pentru generoasa ei inițiativă.

Societatea „Crucea Roșie” a doamnelor din România pregătește pentru zilele de 6 și 7 August — Sâmbătă (Shimbarea la față) și a doua Duminecă — frumoase serbări în Sinaia. Va avea o serbare câmpenească în grădina Cazinului Garth, cu muzică, tombolă și petreceri de copii (Duminecă 7), iar în ajun un concert și un bal. Fiindcă menirea „Crucei Roșii” nu este numai de a lucra în timp de războaie — de care Dumnezeu să ne ferească — ci de a ajuta totdeauna

percați de calamități, își dă și acum toate
față de marea nenorocire din Moldova, și
publicul îi va da tot concursul necesar cu
năvoianță.

Cronică școlară.

Manual bilingv pentru școlile noastre po-
porale.

de prof. N. Sulică și inspectorul
regesc I. Erödi.)

— Dare de seamă. —

pe care îl ocupă studiul constituției
și al obiectelor de învăță-mânt, nu poate fi
urmă. Căci scopul constituției nu e nu-
facă cunoscute elevilor așezămintele și
viața patriei, ci să sădească în ei simțā-
ociale.

să zică, nu e vorba aici numai de a în-
cunoaște, ci și de a desvolta simțāmintē,
și voința, ceea ce reclamă o muncă mai
să și mijloace mai probate.

îndoială poporul nostru are nevoie de o
școală politică atât pentru împlini-
șămintelor sale practice, cât și pentru înțe-
clară a noțiunilor iuridice și a instituții-
le.

școlii noastre, chiar și cei mai desghetați, au
parte bizare despre construcția mașinării
d. p. consideră statul ca o ființă a parte,
ar avea existența sa în afară de cetățeni.
afacerile private îi vedem zilnic, cum se
în mașinaria complicată a administrației,
d timp și bani înzadar.

o instrucție mai stăruitoare din constitu-
i se impune.

transpune însă această instrucție, în toată
itate ei, în școala populară, e de sigur o
ă.

întâi pentru desvoltarea simțāmintelor
de datorie, dreptate, și iubire e cu mult
ucătoare la scop însăși introducerea ace-
rme în viața școlară, așa cum s'a făcut și
în școlile americane și engleze știut fiind
șururile se cultivă mai mult prin deprin-
șămintă prin ideile abstracte.

chiar și celălalt scop de a lămurii consti-
tūi stat e cu anevoie de împlinit.

ici se tractează despre relații de drept
șămintē, despre referințe foarte complexe
divizi și societăți pe cari oameni cu min-
tă abia le pot pricepe. Multe din acestea
e peste orizontul vieții sufletēști a copii-

ii din școala primară nu și-au ajuns încă
or de plinătatea desvoltării sufletēști, iar
lor de reprezentare cât și ideile aper-
lespre viață și relațiile sociale sunt încă
de a putea consuma acest material.

ând și aici principiul istoric cred că
în băiat de 10—12 ani e mai potrivit
natural decât dreptul civil de astăzi.

numai în treacăt aceste păreri căci pen-
tūirea lor ar trebui reformat întreg în-
ul istoric.

ot însă avea valoare la metoda de pro-
acestei discipline.

um e însă împărțit învățāmântul astăzi,
ială că disciplinele istorice: Istoria și
reclamă și anumite cunoștințe de con-

ta obține însă rezultate satisfăcătoare,
statului trebuie redusă la conturele
la elementele sale. Din vastul mate-
e o selecțiune inteligentă, aceasta e
atā așa ca să poată fi ușor înțeleasă.
eășî însemnătate va fi apoi tractarea
prelucrarea diferitelor capitole din
edere material și formal.

bui să se țină seamă de psihologia
le lumea lui sufletească și de ideile
ce le poate avea. Datā fiind mulți-

mea terminilor tehnici ce obvin aici, va fi bine
a întrebuița cu mare erutare acești termini ce îm-
pedește înțelegerea.

Un limbaj ușor concret popular va fi nu
numai o calitate ci o cerință imperioasă.

Forma narativă va înlocui definițiile rigide
și incomprehenzibile.

A alcătui un bun manual de constituție nu
mi-se pare deci lucru tocmai ușor. Ce se întâmplă
însă?

Manualele, cari ar fi să ne ușureze munca de
multe ori ne încurecă și ne stānjinesc.

Căci mai ales la obiectele istorice, cei mai
mulți autori de cărți didactice își înțeleg foarte
ușor problema lor. Au să serie o carte pentru
școlile primare? foarte ușor își zic: știința e
aceeași.

Iau în mână o carte scrisă pentru licee și fac
după ea un extras, uitând elementarul principiu
că alimentele concentrate sunt mai grele de mi-
stuit chiar pentru oamenii mari, dar încă pentru
copii cu dinții de lapte?

Despre manualele de constituție existente
(Goldiș, Popoviciu, Vuia, Negruțiu) nu se pot
spune multe cuvinte nici în bine, nici în rău. Ele
urmează calea tradițională a extraselor (pline
de date și definiții seci).

Avem înaintea noastră manualul de constitu-
ție „întocmit pentru școlile populare cu limba
de propunere română” d. Ion Erödi inspect. de
școale și N. Sulică. Acest manual e vinovat de
păcate mult prea mari, pentru ca să nu stāruim
asupra lui.

Manualul e scris paralel în românește. Tex-
tele sunt identice, traducere verbală a tex-
tului ungurese în cel mai dureros înțeles al cu-
vântului.

Menirea sa de manual pentru elevi, din feri-
cure nu și-o va ajunge, căci manualele bilingve
au fost interzise prin ordinul consistorial
11.410/910 școl., în care se face și motivarea iu-
ridică și pedagogică a acestei interdicții.

Școlile noastre nu sunt școli bilingve, și atât
deducții teoretice, cât și practica au dovedit că
astfel de cărți, due numai la mecanizarea învă-
țāmântului deci folosirea în școlile noastre e ex-
clusă.

De aceea noi vom aprecia numai intențiile au-
torilor întrucât ar putea avea vre-un succes even-
tual contemplat.

Vom merge până la punctul extrem al conce-
șiilor și vom presupune, că constituția ar tre-
bui predată în amândouă limbile: maghiară și
română.

Dar mai întâi două observații. E caracteristic
acest manual, pentru că ne deslușește pricepe-
rea pedagogică a unui inspector, care are să ne
controleze activitatea noastră, să ne dea indigi-
tări metodice să ne îndrepteze greșelile noastre,
dar mai ales să ne disciplineze pentru ele.

Sunt tari acești cerberi în rolul din urmă,
pentru cel dintâi ar merita de multeori zimbete
dacă nu ne-ar durea loviturile lor.

Aceasta încât privește autorul maghiar.

În ce privește pe autorul textului românesc
nu ne-ar durea așa mult dacă această carte bi-
lingvă ar veni din întunecimile nefericitului Bi-
hor ori ale nordului Marmăției, dela un Boțan
oarecare, și nu ne-ar revolta atât, dacă ne-ar tri-
mite-o infatigabilul coleg Vuia, pe care ne-am
obișnuit să-l vedem confecționând cărțile didac-
tice în galop după rețetele străine de pedagogie,
dar potrivite pentru ori ce articol industrial ori
comercial.

Cartea însă are de autor și pe d. Sulică, pe
care nu-l putem considera de un inconștient sau
desorientat.

E drept că, nu-l putem face răspunzător pe d.
Sulică pentru toate greșelile manualului, căci
textul românesc e o simplă traducere a celui un-
gurese și trebuie să anticipeze o traducere servilă,
deci o traducere fea, dar e regretabil, că d. Su-
lică s'a pretat la acest rol ingrat și atât de puțin
pedagogic.

Dar cartea trebuie să o privim așa cum este.
(Sfârșitul va urma.)

Cronică din Paris.

Recordul căpitanului Păun, din armata română. —
Incidentul franco-spaniol. — Moartea unei aviatoare.
— Holera în Marsilia. — O statistică interesantă. —
Iertarea unui abate. — Comercianțele franceze cer
dreptul de vot. — Un proces original.

Paris, 24 Iulie.

Chipeșul ofițer român, căpitanul Păun, a fost mai
multe zile în șir eroul parizienilor. Isprava lui a stăr-
nit aici mult entuziasm. Nu numai presa s'a ocupat
de el în mod deosebit, dar și lumea sportivă — și ea
e numeroasă în Paris — nu i-a crutat ovațiunile. Nu-
mele lui a fost rostit prin saloane cu o caldă simpatie.
Amintirea scenei: căpitanul român făcânduși apariția
în marele oraș călare pe bravul lui cal, prăfuit și obo-
sit de drum, dar cu fața senină și cu ochii riziători, și
intorcându-se din când în când pe sea ca să arunce
o privire îndărăt asupra cărlanului care-i purta бага-
jele — scena aceasta a avut un farmec original. Și sim-
patia Francezilor s'a revărsat asupra întregului neam
romănesc. S'a vorbit de Români cu o dragoste sinceră
și foarte mulți și-au amintit de vitejia cu care au luat
partea Franței în războiul din 1870. Amănunt delicios:
găsindu-mă alaltăieri în Biblioteca municipală, am fost
de față în momentul când un domn foarte elegant, a
cerut cartea lui George Bibescu, intitulată: Luptele și
retragerea celor șase mii în Mexic, anul 1862 — și un
alt tom al aceluiaș autor, cu titlul: „Belfort, Reims, Se-
dan (Campania din 1870). Prințul George Bibescu, a
luat parte la toate aceste lupte, și a scris ambele aceste
cărți. Se vede însă că ediția lor e epuizată; ele nu se
mai pot găsi decât în Bibliotecile Municipale din Franța,

Am avut câteva zile de încordare la Paris. Se vor-
bea chiar de un conflict serios cu Spania. Știți că tru-
pele spaniole cantonate la El-Ksar, în Maroc, au insultat
și lovit pe consulul francez din acea localitate. Mai
mult: soldații spanioli au lovit și arestat pe un ofițer
francez în plină uniformă, pe locotenentul Thierit. Opi-
nia publică s'a indignat; cei mai pașnici chiar dintre
Francezi și-au spus că insolenta spaniolă merge prea
departe. D. de Selvés, ministrul de afaceri străine al
Franței, a cerut colegului său spaniol să-i dea satisfac-
ție. Cererea aceasta a fost formulată cu cea din
urmă severitate. Guvernul spaniol, speriat de violența
cu care se purtaseră spaniolii, s'a confundat în scuze.
În momentul de față, incidentul e pe cale să se apla-
neze. Cât despre negocierile franco-germane, tot în
chestia Marocului, ele au rămas tot în faza aceea miste-
rioasă, care nu permite opiniei publice, nici o lămurire.
Se speră însă că toate servor sfârși în liniște; nici
Franța nici Germania nu doresc un război.

O aviatoare franceză și-a găsit moartea, victimă
a îndrăzneției ei. Ea se numea dna Moore. Aeroplanul
cu care a sburat și-a pierdut echilibrul la o înălțime
de 50 de metri și s'a prăbușit la pământ, ucizând-o net
pe aceea care-l mănua. E cea dintâi femeie care și
găsește moartea din pricina aviațiunei; ea nu e de si-
gur, cea de pe urmă. A mai fost grav rănită acum un
an aviatoarea franceză baronesa de Laroche; din fe-
ricire s'a vindecat. Dna Moore însă a avut coloana ver-
tebrată sfărâmată și a murit pe loc.

A fost o zi de alarmă în Marsilia când s'au con-
statat acum trei zile trei cazuri de holera în sânul ma-
relui port de mare. Unul din bolnavi, un italian — că-
teșii trei bolnavi erau italieni — a încetat din viață.
Ceilalți doi s'au tămăduit. Șerviciul sanitar a luat mă-
surile cele mai severe și grozava boală a fost înăbu-
șită în gerinene: ea n'a avut vreme să se preschimbe
în epidemie. Și mă gândesc cu mulțămire la progre-
sele realizate în bătrina noastră Europa, la puterile
pe care știința le câștigă pe zi ce trece. Ce era o re-
giune bântuită de spectrul verde în secolii trecuți?
Un imens și lugubru cimitir. Și ce este holera în zilele
noastre? O simplă boală, foarte gravă, care e însă
ușor de biruit.

Și știți care este arma cea mai puternică în po-
triva teribilei epidemii? Curățenia, pur și simplu. Un
interesant studiu a publicat în această privință, sa-
vantul francez Jacques Bertillon. Reese din statisticele
lui că țara, în care poporul se bucură de cea mai mare
curățenie, este Franța. Vorbim de poporul de jos, din
orase și din sate, căci clasa mijlocie și de sus e cu-
rată pretutindeni. D. Jacques Bertillon și-a bazat sta-

OBILE

mai modernă execuție se pot procura la:

pentru dormitor
sufragerie
locuințe, garton
în garnitură de
plele și de aramă
precum și covoare

C. W. Kessler

fabricant de mobile

Sibiu—Nagyszeben, Str. Șaguna Nr. 7.

tistica pe cantitatea de bumbac industrializată, adică din care se fabrică rufe de corp. În Franța, poporul se primenește foarte des, tot în Franța se întrebuintează și cel mai mult săpun. Mai citeam în studiul dlui Bertillon că poporul cel mai puțin curat — vorbim tot de poporul de jos, firește — sunt italienii. D. Bertillon a uitat însă promiscuitatea evreiască din Algeria, Galizia, etc. Acest popor atinge de multe ori în mod fizic, același grad de necurătenie pe care l atinge foarte des în mod moral...

...Criminalitatea, în schimb, crește în Franța. Ea pătrunde din ce în ce mai adânc în toate clasele societății. Eri au căzut sub cutitul ghilotinei, două capete de asasinii: ale lui Deviot și Philippot, doi bandiți teribili cari au avut mai multe asasinat la pasivul lor. Acum cinci zile, un institutor a ucis mișelește pe un om al bisericii, abatele Garmier, fiindcă cel din urmă, directorul școlii în care era angajat cel dintâi, l-a expulzat pe institutor din pricina uritei sale purtări. Isonitul, drept răsbunare, a găurit pieptul abatelui cu două gloanțe de revolver. Cele din urmă cuvinte ale abatelui Garmier, au fost: „Iert pe asasinul meu!”

...O chestiune foarte originală s'a desbătut de curând în parlamentul francez. Deputatul Pourquery de Bousserin a depus un proiect de lege, prin care cere cu multă căldură, ca să se acorde dreptul de vot femeilor cari exersează un comerț și care plătesc patenta, întocmai ca și bărbații. Cererea aceasta interesantă, conține și multă dreptate. În Franța sunt foarte numeroase femeile cari practică o industrie sau un comerț pe propria lor socoteală, iar abilitatea și capacitatea lor comercială sunt de multe ori admirabile. Ce va răspunde camera dlui de Bousserin? Ii va respinge proiectul, de sigur. Dar lucrurile nu se vor opri aici: femeile comerciante nu vor înceta să și revendice acest drept și cine știe, ce nu rezervă viitorul și progresul?

...Un proces extrem de curios s'a desbătut acum opt zile în fața tribunalului parizian. El a fost intentat de descendenții ducelui de Choiseul, direcțiunii Operei Comice din Paris. În anul 1784, ducele Armand de Choiseul, a dăruit statului cea dintâi Operă Comică a Franței. Terenul și clădirea au fost pe socoteala ducelui francez. Generosul donator a cerut însă, drept singură despăgubire, ca familia lui din toate timpurile să aibă dreptul la două loji din Opera Comică, la orice reprezentațiune. Contractul a fost urmat punct cu punct de mai bine de o sută de ani. Ce se întâmplă însă? Prin 1865, un incendiu a distrus clădirea Operei Comice, care a fost recondiționată cu cheltuiala direcțiunii. La acest lucru s'a gândit directorul ei actual, când a refuzat să mai servească scorbitorilor ducelui de Choiseul cele două loji, la cari aveau un drept secular. Descendenții ilustrei familii au intentat proces direcțiunii actuale a Operei Comice — iar tribunalul a condamnat-o pe aceasta din urmă la cheltuieli de judecată și la respectarea contractului încheiat cu ducele de Choiseul în anul 1784!

C. R. B.

Convocare.

Despărțământul Agnita al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” invită pe această cale pe toți binevoitorii și sprijinitorii acestei instituții culturale la adunarea sa cercuală generală, care se va ține în 13 August st. n. (31 Iulie st. v.) la orele 2 p. m. în comuna Birchiiș în edificiul școlii gr.-or. române, cu următorul program:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul secretarului despre activitatea despărțământului în anul expirat.
3. Raportul casarului de pe anul 1910.
4. Exmiterea alor două comisii:
  - a) pentru cenzurarea rapoartelor,
  - b) pentru înscrierea de membri.
5. Prelegeri populare ce se vor anunța directorului cu 3 zile înainte de adunare.
6. Alegerea alor trei membri suplente în comitetul despărțământului și alor doi delegați pentru adunarea generală a „Asociațiunii”.
7. Deschiderea expoziției de lucruri de mână și țesături.
8. Distribuirea premiilor.
9. Eventuale propuneri.
10. Raportul comisiunilor exmise sub punct 4.
11. Inchiderea adunării.

De acest cerc se țin comunele apartinătoare cercului pretorial Agnita și Cincul-mare.

Din ședința comitetului despărțământului Agnita al „Asociațiunii” ținută în 21 Iulie st. n.

Ioachim Muntean
director.

Eugen Muntean
secretar.

NB. Seara va aranja inteligența din loc un concert, după care va urma joc.

Invitare la abonament.

Stăm în fața unui nou semestru de abonament. Acum când o campanie detestabilă, neloyală și ingrătă s'a pornit împotriva ziarului nostru, drept răsplată pentru nesfârșitele sale servicii aduse cauzei naționale, avem îndoită nevoie de sprijinul prietenilor și a cetitorilor noștri statornici și credincioși, cari nu s'au lăsat mistificați nici terorizați.

Ii rugăm pe toți să grăbească cu reînnoirea abonamentelor, și să facă o propagandă în cercul lor, pentru câștigarea de noi abonați, pe restanțieri să și achite datoriile lor, căci ziarul nostru este avizat acum la propriile sale puteri în lupta grea ce o duce pentru interesele naționale.

În față, loviți cu șaptesprezece procese de presă, dintre cari cel dintâi se va desbate la 16 August în spate loviți de focul concentric al unei propagande organizate de calomni, minciuni și invective, nădejdea noastră se reazămă pe acea parte sănătoasă a publicului nostru care are independența sa de judecată, spiritul de discernământ și devotament adânc, desinteresat și sincer pentru cauza națională.

Apelăm deci la ce e mai bun în societatea noastră, la acea parte a publicului nostru care poate crede în indemnurile cinstite ale unui ziar, în mărturisirile sale de credințe loiale și drepte, fiindcă cugetarea ei însăși este nestrictă, loială, dreaptă și cinstită.

Abonamentul la „Tribuna” este:

pe un an	— — — —	28.— cor.
pe 1/2 an	— — — —	14.— cor.
pe 1/4 an	— — — —	7.— cor.
pe 1 lună	— — — —	2.40 cor.

In România:

pe un an	— — — —	40.— cor.
pe 1/2 an	— — — —	20.— cor.

Redacția și Administrația „Tribunei.”

INFORMAȚII.

A R A D, 28 Iulie n. 1911.

— **Buletin meteorologic.** Institutul meteorologic anunță vreme caldă și fără ploi. Din țară de pretutindeni se anunță secetă. Temperatura medie 30 C.

— **Primele victime ale căldurii.** Căldura care ține acum de vre-o două săptămâni nu vrea să scază. Ieri, Joi, căldura în Budapesta a fost atât de mare, încât a secerat și două vieți. Doi muncitori, amândoi trecuți de 70 de ani, au murit de insolajie. Foarte multe persoane s'au îmbolnăvit și au fost transportate la spital.

— **Serbări culturale la Blaj.** Programul serbarilor ce vor avea loc în Blaj, cu prilejul adunării generale a Asociației s'a stabilit în modul următor:

Duminecă în 27 August n. primirea comitetelor centrale ale „Asociațiunii” și ale Societății noastre teatrale, după care urmează o convenire la orelul „Univers”.

Luni în 28 August n. după sf. liturgie în catedrală, celebrată de I. P. S. Sa Mitropolitul, ședința I. a Asociațiunii. După ședința deschiderea expoziției culturale și banchet. După amiază corțegiu etnografic și petrecere populară. Seara concert.

Marti în 29 August n. după liturgie procesiune la biserica parohială, unde se va celebra un parastas la mormintele mitropolitului Șulțiu, Timotei Cipariu și a celorlalți întemeietori ai Asociațiunii. După parastas prima ședință a „Societății teatrale române”, apoi ședința festivă a secțiilor literare. După amiază ședința a doua a „Asociațiunii” iar seara reprezentarea baladei „Mănăstirea de Argeș” și bal.

Miercuri în 30 August n. După liturgie împreună cu doxologia cea mare, ședința a II-a a Societății teatrale. După amiază petrecere populară în grădina din Vesa iar seara teatru.

— **Pentru inundații din Moldova** au primit dela d. Dr. Ioan Demian, avocat în Sin-Miclăușul-mare, suma de 10 cor. și dela d. Dr. Ioan Co-drean cand. adv. 2 cor.

— **Condoleanțele Impăratului.** Oficiul „Fremdenblatt” află că Impăratul Francisc Iosef a trimis Sultanului condoleanțele sale cu prilejul incendiului din Constantinopole. Marchizul de Pallavicini a exprimat condoleanțele guvernului austro-ungar; iar cancelarul d'Achenthal a întrebat despre starea sănătății ministrului de război, Mahmud Șefket.

Consiliul municipal din Viena a donat 5000 de coroane victimelor incendiului din Stambul.

— **Confiscarea ziarului „Zeit”.** Din Viena se anunță că ediția de ieri seara a ziarului „Zeit” a fost confiscată din ordinul procuraturii. În acest număr se publica o telegramă despre procesul de divorț pornit de o oare-care Ana Vecera împotriva bărbatului ei Hayne. La proces, Ana Vecera a declarat că e fata repanzatului moștenitor de tron Rudolf, după moartea căruia mama ei a trimis-o în Canada.

— **Printul regent bavarez în agonie.** Din München se telegrafiază că bătrînul print regent Luig-pold al Bavariei este în agonie. Starea lui este atât de gravă în cât toți membrii familiei s'au adunat la München așteptând din ceas în ceas catastrofa. Impăratul Wilhelm și M. Sa Francisc Iosif, în fiecare zi se interesează de două ori telegrafic despre soarta bolnavului.

— **Ancheta dela Vinț.** Cetim în „Libertatea” Așcultarea dela Vinț s'a sfârșit de câteva săptămâni, aflându-se de adevărate toate punctele duse de petiția Românilor. Avem astfel nădejde că alegerea lui Mayer să fie nimicită și fără altă alegere să fie declarat de ales candidatul nostru național, d. Iuliu Maniu.

Din felul cum s'au purtat martorii dela Vinț avem multe vesti frumoase, dar avem și una urâtă din cale afară. Mulți Români cinstiți, cari poartă un greșit înțaiia oară, acum la ascultare dându-bine seama de sufletul lor, au spus adevărul. Că răștienii, cari încă vor fi ascultați peste câteva săptămâni, pot învăța dela acești bravi frați noștri!

S'a aflat un om bătut de Dumnezeu, care acum n'a simțit, că-i ciasul al 11-lea și s'a dat partea jidanului Mayer, cu toate că el putea adveri mai bine, cele arătate ca mișelii din parte Românilor. Acest om nenorocit e Iacob Stinea din Șibișeni, care înainte de alegere își bătea mereu pieptul că el e Român așa și așa de bun, cu gura lui mare chiar făcuse pe unii Români cinstiți a crede, că el e într'adevăr așa cum spune. Au crezut-o și fiindcă lui Iacob Stinea finanț i-au închis crișma înainte de alegere, pentru zicea, că el numai cu Maniu votează, după cum și votat!

Dar să vede, că inima lui n'a putut rămâne cinstită până la urmă! După alegere crișma i-a deschis din nou, bagseama astfel au voit să-l adămenească, ca la ascultare să fasoneze contra Românilor. Și așa a și fost. Iacob Stinea, pe care Maniu îl pusese martor ca din partea sa, încercându-se în el, când a fost la ascultare a zis, pe el să-l asculte mai târziu, că încă nu s'a gândit ce să răspundă, iar dacă apoi l-au ascultat a doua oară, a spus, că el nu știe nimic. Astfel și-a călăpe pe inimă Iacob Stinea și a înăbușit adevărul și sufletul său, arătând, cât de mică e inima lui, când și înainte de alegere și înainte de ascultare i-a bătea mereu pieptul, că el e Român așa și așa bun! Dar, când a fost la adică, de teamă să nu i-nchidă crișma, și-a dat pe față toată mizeria sufletului, nevoind să mărturisească adevărul. Nu știa bietul om, că crișma nu i-se poate lua așa din senin, da lăsându-i-se chiar, dacă Români

fi așa de cuminți, de nu vor mai călea în noi și-o poate închide singur. Și noi credem, mână cinstiți așa vor și face. Dacă nu au rășmă în sat, să aducă mai bine din alt sat. roape, tot ce le trebuie, decât dela renegatul Stinea din Sibîșeni.

Tragicul sfârșit al unei artiste celebre. Din se anunță: Dna E. Lantelme, cunoscuta arti- amatică, a întreprins în Iulie o călătorie în la, împreună cu soțul ei, urmând ea la îna- să facă o călătorie pe Rhin până la Colo- în prieten al artistei a primit astăzi o tele- a, prin care se anunță că doamna Lantelme ceat și că soțul ei este greu bolnav. Amă- lipsese.

amama Lantelme a fost una din cele mai re- te artiste dramatice franceze și s'a bucurat alte simpatii în public. ul doamnei Lantelme e un multimilionar onstantinopol. Dânsul a fondat ziarul „Le ”, pe care l'a vândut mai târziu spre a în- ziarul „Petit Bleu”. Lantelme a fost de ori căsătorit. Anul trecut se căsătorise cu a artistă.

Socialiștii apărând pacea Europei. Azi, Vi- eara, socialiștii germani vor organiza o mon- dular publică la Berlin, în care se va ac- a solidaritatea dintre muncitorimea germană franceză și se va lua o hotărâre categorică u cazul unui eventual război ce s'ar isca pe onfliktului marocan. Guvernul german i toată silința, ca să împiedece pe socialiștii ezi a participa la adunare. În acest scop s'a temei într-o cuvântare rostită dăunăzi de listul francez *Ivetot*.

Dacă s'ar găsi vre-un guvern — a zis anume t în cuvântarea sa — care ar intenționa să e la război popoarele, aceste vor arăta atunci o chemare cu mult mai frumoasă, decât acca priunde armele împotriva semenilor lor. Să cunostința aceasta cei interesați”. marea acestei declarații a fost că guvernul spulzat pe *Ivetot*. Cu toate acestea — anunță ile din Berlin — adunarea de protestare ea loc astă seară.

Duse și regele Württembergului. Schürman împre- Eleonorei Duse a scos acum de curind o carte re descrie o mulțime de intimități necunoscute ata marelui artiste. Dăm aici una foarte carac- ca.

știe că Duse nu primește pe nimeni între culise. când a jucat la Stuttgart, regele Württembergu- a interesat când ar putea să vorbească cu ea. Spuneții regelui, a zis Duse, că bunăvoiața lui iscă, dar nu-l pot primi. În teatru sunt numai l. Orice vizită mă dă realității, îmi spulberă ilu- care totdeauna am lipsă când vreau să-mi joc ulul.

resariul a dat răspunsul acesta intendentului dar la sfârșitul actului următor regele a venit nă:

rezintă-mă doamnei Duse, a zis cătră impresar. E imposibil Majestate, artista e foarte obosită, us acesta.

care e odaia ei de toaletă? egele fără să mai aștepte ceva a bătut în usa ei Duse.

ine e? egele.

mi pare rău, dar nu te pot primi, Majestate; rac.

tunci o să aștept.

u vă obosiți, Majestate. De altfel impresariul smis mulțămirile mele.

ar doamnă...

păcat să forțați lucrurile. Numai atunci voi amera de toaletă, când mi-se va spune că Ma- voastră s'a depărtat.

le a părăsit scena supărat — un fapt care nu e atingă însă pe marea Eleonoră, cuceritoarea lumi.

Une a dat foc Stambulului? În cartierul al Constantinopolului s'a constituit o ivilă, pentru că și astăzi se mai observă e colo mici incendii. Ieri noapte a fost e femeie îmbrăcată în haine de bărbat toc- namentul când voia să aprindă o casă. In- fiind ea a răspuns: Eu sunt membră în a secretă a dreptredincioșilor, care și meilor ne propovăduiește că sub Abdul soarta săracilor e mai bună. Acum flă-

mânzim toți. Mie mi-au poruncit să aprind casa aceasta. Nu știu pentru ce, dar eu am aprins-o.

În chipul acesta or fi unele indicii despre adevărul, cum că Turcii conservatori sunt prici- nuiitorii groaznicului incendiu despre care seriam în numerele trecute.

— **Manevrele regale din România.** Din Iași ni-se scrie: O delegație de ofițeri ai statmajorului general a plecat în Moldova, să cerceteze și să sta- bilească zona manevrelor regale.

Cum localitățile din această regiune au fost bănuite de inundații, delegația va avea să cer- ceteze dacă se găsește furagiul necesar trupelor.

Dacă nu se va găsi acest furagiu, e posibil ea manevrele să fie contramandate.

— **Din Macedonia.** După știrile primite de Patriarhatul ecumenic din Constantinopole trei Greci ar fi fost asasinați și cadavrele lor mutilate lângă satul turcesc Kissovo, din vilaietul Bi- tolia.

Patriarhatul a făcut un demers pe lângă Poartă în privința crimelor atât de dese în Ma- cedonia.

Patriarhatul amenință că armenii vor trece la biserica ortodoxă rusă, în caz dacă nu se va pune capăt prigonirilor la cari sunt expuși din partea curzilor.

— **Primul aviator român în America.** Din Cleveland ni-se scrie:

Am cetit cu deosebită atențiune, des- pre sborurile aviatorului român Vlaicu, semm că Românii încep a se ridica și ei deasupra pământului mult încărcat de ne- cazuri, baremi pentru câteva ciasuri.

A fost o adevărată fală pentru Ro- mânia, rezultatul sborurilor aviatorului ro- mân, pe care l'a încununat cu lauri de laude toată presa românească atât din Regat cât și din Ungaria.

Și Românii emigrați în țara invențiilor în America, s'au pus pe lucru și acum sun- tem în ajunul de a sta de față la sborul primului aviator român din America, d. Al. G. Taflan, din Sharon, Pa., care de câtăva vreme s'a frământat cu construirea unui model practic de aeroplan, care a a- tras deosebita atenție a presei americane de aici.

Primim îmbucurătoarea știre, că d. Al. G. Taflan va face un sbor la Youngstown, Ohio, pe Willis field în ziua de 16 Iulie (Duminecă). Inceputul la orele 1 p. m.

Aeroplanul, construit de mâna pro- prie a dlui Al. G. Taflan, are o lungime de 40 urme și lărgime de 26, iar motorul pu- tere de 25 cai.

— **„Astra” la Săliște.** On. membrii ai despăr- țământului V. Săliște, al „Asociațiunii” pentru literatura română și cultura poporului român, precum și toți binevoitorii de o propășire și o lu- minare în cele culturale a satelor noastre sunt invitați a lua parte la adunarea generală ce se va ținea în 31 Iulie v. 1911 în localul școalei din comuna Armeni pe lângă următorul program:

1. Cuvânt de deschidere, subiectul „Urmările beției” de președ. Dr. Nicolae Calefariu.
2. Raportul general al comitetului desp. V. Săliște.
3. Alegerea unei comisiuni pentru cenzurarea socotelilor.
4. Alegerea unei comisiuni pentru înscrierea de membri noi și încasarea taxelor.
5. Prelegeri:
  - a) Despre „Iniințarea Asociațiunii și în- semnătatea ei pentru popor”, de protopopul Dr. Ioan Lupaș.
  - b) Despre „Bunăînțelegere și încunjurarea proceselor” de preotul Ioan Popa.
  - c) Despre „Economia de câmp și crutare” de inv. în pens. Nicolae Iosif.
6. Alegerea reprezentanților pentru adunarea generală a Asociațiunei în Blaj.
7. Raportul comisiunilor.
8. Eventuale propuneri.
9. Închiderea adunării.

Săliște, în 14 Iulie 1911. Dr. N. Calefariu, dir. desp. Ioan Popa, secretar subst.

— **Nogi în Bulgaria.** Din Sofia se anunță: Marți la orele 2 d. a., a sosit aci mareșalul Nogi, venind din Constantinopol. El e însoțit de doi aghiotanți japonezi.

La gară nu i-a ieșit nici o persoană oficială întru întâmpinare, din cauză că Rusia, prin gla- sul ambasadorului ei din Sofia, a impus guvernul bulgar de a nu face eroului dela Port-Arthur o primire oficială, ca acea care i-s'a făcut în Ro- mânia.

Mareșalul călătorește prin Bulgaria incog- nito.

Dela gară el s'a îndreptat într-o trăsură, spre hotelul „Bulgar”.

— **Un nou duel al lui Bernstein.** Gălăgiosul scriitor francez ovreu face din nou să se vorbească despre el. În zilele trecute a avut un nou duel cu Maurice Dujo, cunoscutul dramaturg francez. Mo- tivele duelului, care s'a terminat cu rănirea a- mândurora, sunt de ordin literar.

— **Contele Tisza — erou de roman.** Ziarul „Budapest aduce știrea, că în curind va apărea un roman al talentatei contese Teleky, care de ani de zile se manifestă în literatură sub pseudo- nimu Szikra. În roman este vorba de o dragoste exotică și prea emoțională din cercul restrins al aristocrației ungurești; eroul principal al roma- nului este chiar Tisza, a cărui personalitate o relevă cu deosebită dragoste autoarea. Alături de Tisza, contesa n'a uitat să eternizeze figura veș- nic îndoelnică și zîmbitoare a premierului, Khuen Héderváry.

În cereurile politice maghiare știrea aceasta a produs senzație. Se spune că s'au făcut încercări pentru a o îndupleca pe contesă să renunțe la pu- blicarea acestui roman, ea însă a refuzat.

— **Memoriile principesei Luiza de Saxa.** Se pare că publicarea memoriilor principesei Luiza de Saxa, devenită mai apoi dna de Toselli, nu mai poate fi împiedecată de nimeni, nici măcar de principesa Luiza, căci manuscrisul se află în mâ- nile editorului englez, cu care autoara are un contract în toată forma.

Cartea principesei — care va apare la toamnă — este dedicată copiilor săi, „când vor fi mari”, ca odinioară Sapho a lui Daudet. „Povestea vie- ței mele” — așa este intitulată cartea — nu va fi o carte de scandal sau de aventuri, ci, în afară de istorisirea faptelor, va cuprinde unele critici vii și acuzațiuni formale împotriva personagiilor dela Curtea Saxonă, în deosebi în contra răpo- satului rege, soceru principesei.

Memoriile încep cu amintirile din copilărie ale autoarei. E descrisă, mai întâi, detronarea și fuga tatălui ei, arhiducele Leopold de Toscana. Familia arhiducelui — după cum povestea chiar acesta — fugise din Florența în cea mai mare grabă fără să fi avut vreme să-și ia măcar rufăria strict necesară.

Curtea lui Leopold se prefăcu în castelul din Salzburg. Aci, copilăria principesei fu singura- tică și tristă, copila fiind mereu contrariată de eticheta și de pendatismul profesorilor săi ecle- siasticii.

La cinsprezece ani — scrie principesa — eram o mică revoltată”. Când i-se propuse, prin ur- mare, să se mărite cu prințul moștenitor al Sa- xoniei, primi cu grabă ca să scape de acasă. Dir Syla, căzu în Charphda.

Principesa se plânge că soțul ei n'o iubea, ci-i prefera actrițele dela teatru regal. Obiceiurile și tonul Curței nu-i plăceau Luizei, care mai era urmărită și de antipatia socerului său.

Principesa se resemnă la început. Pentru a se distra, începu să studieze viața insectelor.

În 1902 veni criza care o determină la fapta ei răsunătoare. Ca motiv al fugei, ea dă faptul că familia regală de Saxa căuta s'o facă a trece drept nebună, pentru a o întemnița într-o casă de sănătate.

Nebună de groază, ea părăsi într-o noapte pa- latul regal și trecu în Elveția, însoțită de profe- sorul copiilor săi, Giron. Acesta îi păruse foarte devotat, de acea și-l alese ca tovarăș. Intre scan- dal și casa de nebuni, ea preferă scandalul.

Curind după aceea se despărți de Giron, cu care nu se putea înțelege.

În planul al doilea al acestor memoriile sunt puțin lămurite. Principesa se mărginește să spuie că s'a căsătorit cu pianistul florentin, numai ca să aibă o situație regulată și astfel să i-se lase co- pila, mica Monica.

În planul al doilea al acestor memorie apar figuri istorice contemporane printre cari și arhiducele Ioan Salvator, misteriosul Ioan Orth.

Ioan Salvator era vărul principesei. La plecarea lui în călătoria din care nu s'a mai întors, el veni la Salzburg să ia rămas bun dela principesă.

— Plec — ar fi spus el — pentru că așa vrea împăratul. După Moartea lui Franz Iosef însă, voiu reveni, căci Austria va avea nevoie de mine. Ori ce s'ar întâmpla, să nu dai crezare zvonurilor despre moartea mea. Mă voiu întoarce, și atunci vom avea zile mai bune.

Astfel principesa Luiza crede că tot ce s'a spus despre înecarea lui Ioan Orth, e o născocire.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I
În fața palatului administrativ (comitatului)

ECONOMIE.

Campania ungurească împotriva grâului românesc. În timpul din urmă economiștii unguri în frunte cu d. Kosutány, directorul institutului de chimie din Budapesta, au pornit o aprigă campanie de defaimare împotriva grâului românesc din țară, nu numai în diferitele reviste de specialitate din Ungaria, ci chiar și în cele din străinătate. Defaimatorii și-au găsit la timp un potrivnic puternic în persoana dui Dr. Zaharia, directorul institutului de chimie agricolă din București, care a grăbit să spulbere falșurile economiștilor unguri printr-o voluminoasă operă, cuprinzând dovezi zdrobitoare la adresa lor. În această carte, asupra căreia vo mreveni și noi într'un articol mai lung și apariția căreia o anunțăm și la rubrica „Bibliografie”, cititorii vor afla o icoană completă despre recolta de grâu a României și despre calitatea ei în comparație cu grâul din Ungaria și vor primi în acelaș timp o imagine vie despre rivalitatea dintre grâul românesc și celelalte produse agricole în circulația mondială.

Ziarul „Seara” din București serie în numă-

rul său mai nou următoul aricol în legătură cu campania ungurească și cu răspunsul dlui Zaharia:

Încă de mai multe zile, grâul nou și-a făcut apariția pe piață; iar transacțiunile cu această cereală se înmulțesc din ce în ce tot mai mult.

Ceea ce caracterizează mai ales grâul din anul acesta este calitatea sa, o calitate superioară, cum de multă vreme nu a mai fos în țară la noi. Greutatea de peste 80 kgr. la hectolitrul este ceva obișnuit acum. În afară de aceasta, grâul este de toată frumusețea, lipsit aproape cu totul, în general vorbind, de corpuri străine.

Este aceasta o dovadă mai mult de ce poate să producă pământul nostru.

Și când te gândești că încă și astăzi grâul românesc nu a putut încă să-și câștige în străinătate buna reputațiune la care are dreptul, în ce privește calitatea. Comparați cu toate acestea grâul, din anul acesta mai ales, cu grâul de alte proveniențe și veți vedea cât este de mare deosebirea între calitatea grâului nostru și calitatea grâului din țările concurente.

În această privință ni-se face o foarte proastă reclamă, în străinătate de către cei interesați. Acum câțeva vreme, directorul institutului de chimie ungurese, a avut îndrăzneala să afirme că grâul nostru ar fi de calitate inferioară; iar afirmațiunile sale au fost răspândite prin publicitate în toate țările europene. Negreșit că i-s'a dat răspunsul cuvenit. Nu știm însă dacă acest răspuns a fost adus la cunoștința tuturor celor ce fac afaceri de cereale cu țara noastră.

Răspunsul dlui Dr. Zaharia, căci dsa l-a făcut, trebuia răspândit cât mai mult în străinătate. Pentru asemenea lucruri n'ar trebui să se cruțe nici un fel de sacrificiu.

O altă dovadă de defaimarea calității grâului românesc. Ni-se comunică de o persoană demnă de toată încrederea că la expoziția internațională de igienă dela Dresda ar fi expusă și o cantitate oarecare de grâu românesc. Grâul acesta este de o calitate cu totul inferioară și cu toate acestea la acea expoziție este arătat ca fiind un grâu de calitate superioară.

Cum și ce fel a ajuns grâul nostru acolo, nu știm. Cerem însă dlui ministru al comerțului și industriei să cerceteze cazul și să ia măsurile ce va crede de cuviință în această privință.

Un mare agricultor din țară ne spunea mai zilele trecute că fiind în călătorie la Hamburg a avut prilejul să cunoască grâul sosit acolo din alte țări. El a rămas înmărmurit de inferioritatea

calităților ce a văzut. Grâul nostru — ne spunea dânsul — nici nu se poate compara cu cel pe care l-am examinat acolo căci este cu mult mai superior.

În anul acesta producțiunea noastră de grâu este inferioară celei din anul trecut. S'au făcut și unele evaluări în această privință.

După socotelile noastre însă, nu credem ca în anul acesta să ajungem la 30 milioane hectolitri, față de 39 milioane în anul trecut.

Sub acest raport atragem atențiunea celor îndrept asupra evaluării pe care o face institutul internațional de agricultură dela Roma asupra producțiunei grâului nostru, o evaluare cu totul greșită.

În adevăr, în numărul de Iulie al buletinului statistic al acestui institut ni-se arată că pe când în anul trecut producțiunea grâului românesc ar fi fost de 30 milioane chintale metrice, în anul acesta aceeași producțiune ar fi de 33 milioane chintale metrice, deci superioară în 1911. Este aci, precum se vede, o eroare foarte mare, pentru a căreia îndreptare ar trebui ca cei în drept să intervie fără întârziere. Cifra din 1910 este adevărată. Este greșită însă cifra din anul 1911 și bănuim că cele 33 milioane au fost arătate din țară ca fiind hectolitri și institutul de agricultură dela Roma le-a considerat ca chintale metrice. Fi-rește însă că este o mare deosebire.

Din această eroare de cifre s'au tras și concluziuni foarte greșite, cari pot să aibă o influență dăunătoare pentru noi.

Prețul grâului, în această epocă, nu este prea ridicat. El este însă multumitor. La Brăila grâul bun se vinde cu 1770 lei vagonul.

Este de sperat că zilele acestea prețurile vor ridica mai mult; ceea ce ar veni cu mult în ajutorul agricultorilor.

„Albina”, primul nostru institut românesc economic din Sibiu, a deschis o nouă subagen-tură la Iernut (Radnot), comitatul Târnavei mari. Conducător este d. Nicolae Todea.

Dentist in Cluj.

NAGY JENŐ

„specialist pentru dinți artificiali fără pod în CLUJ-KOLOZSVAR.

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plățire în rate pelângă garanță de 10 ani.

Dentist in Cluj.

Leon Tolstol.

71

RĂZBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

— Vă mulțămesc la toți, domnilor, zise Bagration; toate armele s'au purtat vitejește: infanteria, cavaleria și artileria. — Dar cum se face că două piese au fost părăsite în centru? întrebă el căutând pe cineva din ochi.

În clipa aceea Tușin apărui pe pragul odăii, strecurându-se cu modestie printre generali. Foarte încurcat, ca în totdeauna în prezența șefilor, el nu văzu drapelul francez, luat ca trofeu și răzimat de zid, și se poticni de dânsul. Mai mulți ofițeri riseră infundat.

— Cum se face că piesa asta a fost părăsită? întrebă Bagration încruntând din sprincene, nu atât la adresa căpitanului Tușin, cât la aceea a ofițerilor cari hohoteau de ris și printre cari se deosebia glasul lui Gerkoff.

Numai atunci, în fața nemulțămirii șefului său, își dete Tușin seama că făcuse o greșală rămânând în viață după ce pierduse două piese. Emoția sa în acest timp fusese așa de adâncă, încât nici nu se gândise la aceasta. Risul ofițerilor îl tulburase și mai tare. El sta în fața lui Bagration, cu falca tremurătoare, și gângăvi:

— Nu știu Excelența Voastră... Nu am avut destui oameni, Excelența Voastră...

— Ar fi trebuit să iei din arier-gardă.

Tușin nu răspunse că nu văzuse nici o arier-gardă. Îi era teamă să nu creeze neplăceri vreunui alt șef. El rămase tăcut privind țintă în fața lui Bagration ca un elev vinovat pe profesorul său.

Tăcerea dură destul de mult; Bagration nu voia să se arate sever și nu știa ce să spună. Ceilalți generali nu îndrăzneau să se amestece în vorbă.

Printul Andrei îl privi pe Tușin de jos în sus; degetele sale se contractau cu nervozitate.

— Excelență, începu el cu glasul său vibrător, m'ați trimis la bateria căpitanului Tușin; am găsit acolo două treimi de oameni și de cai uciși, două piese stricate și nici urmă de arier-gardă.

Bagration și Tușin priviră țintă la printul Andrei care vorbea rezervat, dar a cărui emoțiune se trăda totuși.

— Și dacă Excelența Voastră m'ar autoriza să vă spun părerea mea, urmă printul Andrei, aș spune că datorăm succesul acestei zile bateriei în chestiune și eroismul căpitanului Tușin și a companiei sale.

Bagration îl privi pe Tușin și, nevoind să arate nici o neîncredere față de observația tăioasă a printului Andrei pe deoparte, iar pe de alta simțindu-se incapabil să creadă tot ce i-se spunea, își înclină capul și îi spuse lui Tușin să se retragă.

Printul Andrei îl urmă pe artilerist.

— Ah! porumbelul meu, îți mulțămesc că m'ai scăpat!

Printul Andrei îl privi pe Tușin, nu răspunse nimic, ci se retrase. Era trist și avea gânduri grele; tot ce vedea el era așa de ciudat și semăna atât de puțin cu cele văzute!

În timpul acesta Rostoff privea cu spaimă la cei ce mureau în jurul său:

— Cine sunt toți acești oameni, pentru ce sunt aici? ce așteaptă ei, și când o să se sfârșească toate astea? se întreba el. Durerea pe care o simțea în mâna dreaptă devenea din ce în ce mai nesuferită. Somnul îl copleșea; cercuri roșiatice îi treceau pe dinaintea ochilor, și în presia glasurilor și chipurilor cari îl înconjurau precum și sentimentul părăsirii sale se împleteau cu suferințele lui trupesti.

A doua zi Francezii nu mai reînnoiră atacul, așa că restul detașamentului lui Bagration se putu uni cu armata lui Kutuzow.

XLVII.

Printul Vasile nu și medita nici odată planurile sale; cu atât mai puțin se gândea să facă rău altor în profitul său. El era pur și simplu un om de lungă care a avut succese, și pentru care succesele deveniseră o trebuință. După împrejurările și după oamenii pe cari îi întâlnea el făurea combinații și planuri de care nu și dădea tocmai bine seama, dar cari făceau interesul vieții lui.

De aceea nu avea nici odată în capul său un singur plan, ci zeci de planuri, dintre cari unele rămăneau în stare de proiect, altele se realizau și altele se desfășurau. De îndată ce întâlnea un om cu situația pusă, instinctul său îl înștiința că omul acela îi putea fi folositor, și printul Vasile îl înconjura, îl linguse și intra astfel în intimitatea sa.

Pe Pierre îl întâlnise la Moscova și numai de aceea făcuse să fie numit **Kammerjunker**. Apoi îl sfătui să vie cu el la Petersburg și să locuiască la dânsul. Printul Vasile făcea tot posibilul ca să l'însoare pe Pierre cu fiica sa, dar avea aerul de a pregăti această combinație în mod inconștient și distrat.

(Va urma).

Librăria Tribunei se află de vânzare Cuvântări
de Massilon episcop de Clermont. Trad. de
protopop gr.-cat. Volumul I costă 5 cor., iar vo-
l. II 3.40 cor.

*
apărut și se găsește de vânzare la
„Tribuna“ cu prețul de 50 bani :

„Ce e Tribuna zilelor noastre“ de
Goga.

Prinsul broșurii e:

Noua hartă și urzitorii ei.
Adevărații «proprietari» ai «Tribunei».
Un paradox frivol: Tovărășia «Tri-
» — Mangra.

Tabu.
Rostul scriitorilor în «politică».
Două mentalități: Budapesta — Bucu-

Prin noi înșine.

Adevăruri.
Scrisoare deschisă către dl dr. A. Vaida.

*
apărut și se găsește de vânzare la „Li-
bra Tribunei“ cu prețul de 2 cor. plus
ani porto:

„Tr. Mera“: Din Țări străine. Stu-
diu științific de călătorie. Un elegant volum
de 60 pagini, cu portretul autorului și o
prefață de R. Ciorogariu.

Prinsul volumului e;
„Mihail“;
„Țară fericită (Germania);
„Cultura olandeză“;
„Michelangelo“;
„Rembrandt“;
„Luzian“;
„În țara morilor de vânt“;
„Iapri“;
„Cel mai mare idealist“;
„Viața lui Leopardi“;
„Luzian“;
„Luzian“.

*
„Strate românești“. Librăria „Tri-
buna“ a editat o serie de 12 bucăți de
carte frumoase reprezentând portu-
lele balului costumat din Arad.

Cartea costă 24 fileri; Seria de 12
carte 2 coroane 50 fileri; 50 bucăți
50 coroane; 100 bucăți 16 coroane.

Carte frumoasă ilustrată e și cartă po-
stă reprezentând pe dl Octavian
Balul alături de primul nostru aviator
„Vlaicu“. Bucata 16 fileri; 50
carte 7 coroane; 100 bucăți 12 co-

„Luzierii“, dela balul costumat din
Arad. Bucata 14 fileri; 50 bucăți 6
carte; 100 bucăți 10 coroane.

Librăria Tribunei“ se află de vânzare:

„Viața Națională Română 1906 K 2.—
„Viața generală Română K 2.—
„Viața națională K 2.—

„Istoria di România. Expoziția Națională
1906. Cu ocaziunea jubileului de 40 ani
de la M. S. Regelui Carol I. K. 2.—
„Viața Bucovina. Vederi și porturi naționale

„Viața ideal. Vederi și porturi naționale. K 4.
„Istoria din „Răsboiul Independenței“ 1877
Cartea 25×16 cm. broșat K 2.—
Cartea legată în pânză, format 33×25 cm. K 6.

Armata Română. Legat în pânză. Origina-
lele lucrărilor de pictor T. Ajdukiewicz. Un al-
bum mare de 52×41 cm. K 12.—

Albumul Armatei Române 1877—902 legat.
de lux în pânză în format de 47×36 cm cu 134
pagini fotografii și 37 pagini istoricul armatei
române K 22.—

Albumul Armatelor Europene, 120 grupuri
militare în aquarele fine și 52 figuri negre. Le-
gat în pânză K 6.—

I. C. Panțu: Introducere în contabilitate și
contabilitatea în partidă simplă, 8° mare, I—
VIII+214 pagini Cor. 2.

Știința conturilor sau Contabilitatea în par-
tidă dublă scrisă și explicată pe baza teoriei ac-
tuale materialiste, 8° mare, I—VIII+324 pag.
Cor. 4.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna“ institut tipografic, Nichiu și 1912.

REISZ
MIKSA
fabrică de
MOBILE
în
Oradea-mare-Nagyvárad
Calea Rákoczi-ut No 14.
(Lângă Apolo).

GRUBER DEZSO
magazin de pălării și articole
de modă pentru bărbați.
Cluj-Kolozsvár,
Colțul străzii Wesselényi și Szép,
vis-à-vis cu hotelul »Fészl«
Noutăți în pălării de domni și
copii, albituri, cravate și totfelul
de articole.
Prețuri solide!
Serviciu conștiințios!

Commis

bine versat în branșa coloniilor delicatose
și mărfuri mixte (scurte) cu cunoștința lim-
bilor română, maghiară și germană; află
aplicare la firma: Ioan Bălc, Caransebeș.
La ofertă e de a se alătura poza și copiile
atestatelor. Tot aici se caută și un băiat ca

învățăcel

din casă bună cu 1—2 clase gimnasiale
sau civile, pe lângă condițiuni favorabile.

»DEGANIN« contra gândacilor!

Bucurate doamnă dragă!

că în curând nu vei mai avea gândaci (șvabi)
în bucătărie, deoarece firma românească

F. A. DEGAN, din Fiume

(Postafiók Nr. 163)

a inventat un prav nou »DEGANIN«
care e cel mai bun și pe toți îi omoară.
Costă 1 kgr. numai 3 coroane. Mai puțin
de un jumătate kilogram nu se trimite.
Porto costă 72 fil., iar banii se trimit
înainte (anticipative) la firma susnumită.

Dacă comanzi 4 kgr. de cafea
atunci cere și un kgr. »DEGANIN«
căci 5 kilograme se trimit franco.
In Fiume toți vorbesc de pravul »DEGANIN«
căci l-au probat cu mare rezultat. Cere gratis
și prețurent românesc pentru cafea bună!

»DEGANIN« cu mare efect!

AVIS!

În comuna Cernat (comitatul Brașov)
se află de vânzare

o barbierie.

Aceasta prăvălie e așezată în loc centru
în fruntea pieții. Se vinde foarte ieftin și
numai cu bani gata. — A se adresa lui
Mihail D. Tudor, frizeur în Csernátfalu
(Brassómegeye).

Wällischhof

stabiliment de hidroterapie și sanatoriu

aranjat conform tuturor recerincelor mo-
derne; dietetică după sistemul Dr. Lahmann,
(băi de aier, de soare, de abur, de aier cald,
de acid carbonic, de oxigen, de radium
băi medicinale și electrice, gimnastică etc.)
30 minute depărtare dela Viena în regiune romantică
și sănătoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele
ale schimbului organic (neurasthenie, histerie, amemie,
diabet, diathesă urică, reumatism, boale de stomach
și de intestine etc.

Cură de slăbire și îngrășare.

In stabiliment nu se primesc morboși de boale infec-
țioase și boale psychice.

Posta: Maria-Enzersdorf bei Wien.

Telegrame și telefon: Wällischhof-Giesshübl bei Wien.

Cu prospecte și cu detaluri stă la dispoziție
direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

Invenție Nouă. Invenție Nouă.

Moară de oșel

pentru întrebuițare în economie și acasă, ma-
cină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se în-
vârte cu mâna, puterea de muncă a unui băiat
de șasă ani, un kilogram pe minut pelângă
garanță și se capătă numai într'o mărime.

Prețul 14 coroane

Face aparate pentru desfacerea sămânței
de lucernă și trifoiu, de mână cu puterea ori cu
mâna cu puterea ori cu mâna, de aplicat în ma-
șina de îmbătut ori de sine stătătoare. Prețurile
să se întrebe la

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța
trifoiului și atelier de reparat mașini în
Nagyvárad, Villanytelep mellett.

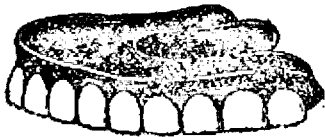
Un candidat de avocat

cu practică bună, află aplicare momentană în cancelaria subscrisului.

Dr. Ioan Harșia,
advocat.
Reghinul-Săsesc (Szászrégen)

Un commis,

cu practică bună în branșa de manufactură află aplicare, sub condițiuni favorabile, la firma *Ioan Comșa & Fiu* în *Săliște (Szelistye)*.

Scoaterea dinților, dinți artistici, poduri în gură, de aur, coroane, efeptuiește

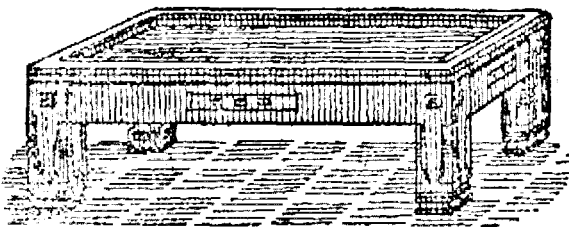
QUIL REINHOLD
DENTIST,

pe lângă prețuri moderate și garanță
LUGOȘ, STR. BONNÁCZ.

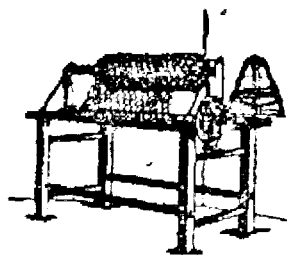
— Premiat la expoziție cu medalie de aur. —

H. PÁLLÁN succesor
Styászni József

prima fabrică ardeleană de billarde și timpăriile în
Kolozsvár, Dávid Ferenc u. 3.

Primește aranjarea completă a cafenelelor.
La cerere trimite instalatorul de billarde și în provincie. — Ține mare asortiment de billarde noi și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată la 1875. — La dorință face și țirg de schimb.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de :

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente în

H.-M.-Vásárhely, VI, Ferencz-utca

Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele sale.

PRIMLUCRĂTOR MIJLOCEȘTE.

Recomandă și mașini pentru împletitul de sârmă.

Catalog de prețuri gratuit și franco.
PREMIAT LA ȘASA EXPOZIȚII.

LUCZA JÓZSEF

atelier chimic p. curățitul hainelor
Szeged, Laudon-u. 9.

PRIMEȘTE :

vopsirea și curățirea hainelor bărbătești femeiești de copii și preoțești, postav, de mobile, baine de doliu etc. Mai departe primește curățirea penelor de pat, cu mașina prin ce își redobândesc culoarea albă și uscățimea originală și vor fi scutite de praf. Comandele din provincie se efeptuiesc imediat.

Iosif Mendel

fabricant de mobile în Alba-Iulia
Gyulafehérvár.

Recomandă în atenția Onoratului public magazinul său bogat asortat.

Serviciu prompt, prețuri ieftine, garanță deplină.

Pentru femei și bărbați

CAPSULELE SĂNID

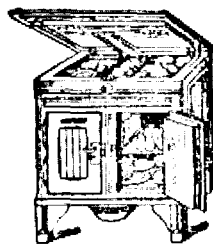
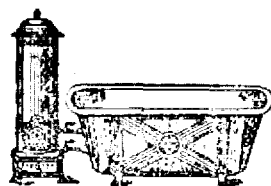
s'au adeverid ca cel mai sigur remediu fără nici o injecție, contra pleuragiilor subite și cronice. O cutie cu instrucția aplicăr (conținând 100 capsule) 6 cor. Unicul remediu sigur contra slăbirei și impotenției funcționale sunt renumitele capsulele întăritoare ale Drului Timkó, sticla costă 10 cor. și se trimite contra ramburs dela

Farmacia „Magyar Király“
Budapesta, V., Marokkói-utca 2,
Piața Erzsébet.

Correspondența să se facă în limba română.

Dulapuri de gheață, vane de scaldat

provăzute cu cuptor de încălzit

Vane de legănat, de șezut și pentru copii precum și orice articole igienice în execuție solidă se află în asortiment bogat, pe lângă prețuri convenabile. Toffelul de lucrări de tinichea pentru clădiri, apeducte cu gaz aerian, instalații electrice.

H. M. WOLLNER, Budapest V.,
Arany János-utca 22/II. (Colțul Bálvány u.)
Telefon 36-63. Catalog gratis și franco.

Adolf Wostry

atelier pentru garderoba de domni
Nagyzszeben, Reispargasse 11.

Recomandă magazinul său bogat asortat cu stofe de Sibiu, Brașov, Brünn și stofe englezești, apoi uniforme militare, costume englezești pentru dame; jachete, mantale, după fazonul cel mai nou pe lângă garanță, cu prețuri moderate.

Serviciu prompt și conștincios.

Ciobotari, ATENȚIUNE! Pantofari

AUREL BRINZAY

fabricant de unelte,
BUDAPEST, VIII., Losoncy-utca 18

Pregătește toffelul de unelte pentru ciobăritărie și pantofărie.
Catalog trimite gratis.

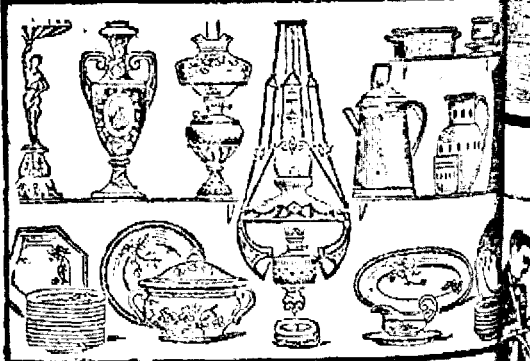
Expoziție permanentă în localurile firmei

JOSIF JIKELI

din SIBIU

STRADA CISNĂDIEI No 47.

Vizitatorul nu e obligat să cumpere.

Consemnarea mărfurilor expuse:

Sticlă, porcelan, obiecte de bucatărie.

Instalație completă de bucatărie în diferite prețuri.

Cadouri de argint, nichel și aramă.

Obiecte decorative.

Ceasornice, articole de toaletă, de voiaj, pentru turiști și manevre (aluminium).

Amintiri din Sibiu

Noutăți sosesc necontenit

Prețuri ieftine.

Obiecte de oțel englezesc și Solingen, țacuri.

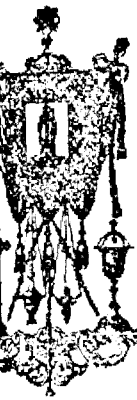
Scule bisericicești: ca log gratis.

Cadre p. tablouri și tinătoare de fotografie.

Corpur moderne și iru luminat.

Garnituri pentru spații mese de spălat, băi, cornise, mobile de țară.

Uca K. Alexievits
pregătitor de haine preoțești
COPLANTA — UJVIDÉK.

Recomandă atelierul său asortat cu totfelul de recvizite și haine preoțești de îmbrăcat în vremea slujbei în biserică. Pregătește tot-felul de icoane sante legate frumos cu aur și mătăasă, steaguri, prapore și altele. Icoana Mormântul lui Christos îl face foarte frumos. La cerere trimite catalog și preț-curant gratuit.

Zaharie Bârsan:
Impresii de Teatru din Ardeal
à 2 cor.
(10 fileri porto).
: Se poate căpăta la Librăria Tribunei Arad.

P. T. Am onoare a aduce la cunoștința On. publică că în depozitul meu se află totfelul de
LUMINI

mari și mici precum și lumini bune și foarte frumoase pentru biserici. — Pregătesc săpun vânăt cu flori, precum și săpun galben și negru de o calitate foarte bună și spornică. Fac **sodă** pentru spălat, sodă de fert săpun. Asemenea pregătesc **leșie**, sau curat pentru obraz și mâni, sau pentru mașină. **Pomadă Kremaberg** ce curăță fața de bubulițe și ține fața curată, zetin ce vindecă reumatismul. — Cu prețuri ieftine. — A se adresa lui
Vasa Lukič, săpunar, Versec, la biserică mică.

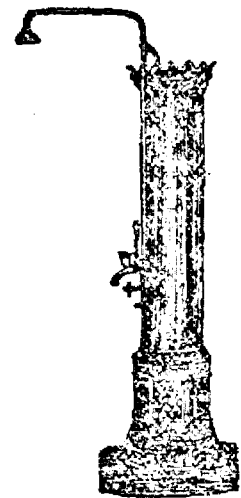
MEGYERI IMRE

apsitor de haine, curățător chilic, broderie, și Institut pentru călătul rufelor cu aburi, în **ALBA IULIA - Gyulafehérvár.** **échenyl-u.** (lingă biserică călug).
primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, masă și de pat, perdele și ori-ce lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și vopsire chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

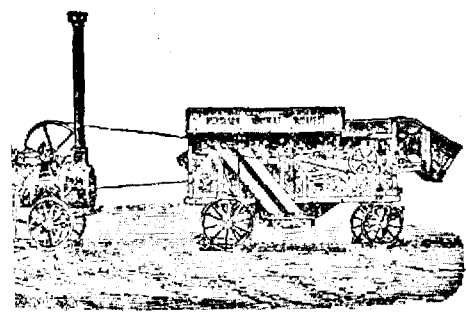
Engelthaller Béla,
Segedin—Szeged, Lechner-tér 10. sz.

În atelierul său se află totdeauna cămine pentru camera de baie, conform încălzirii cu lemne, ori cu gaz, precum și accesorii în orice cantitate și cu preț convenabil.

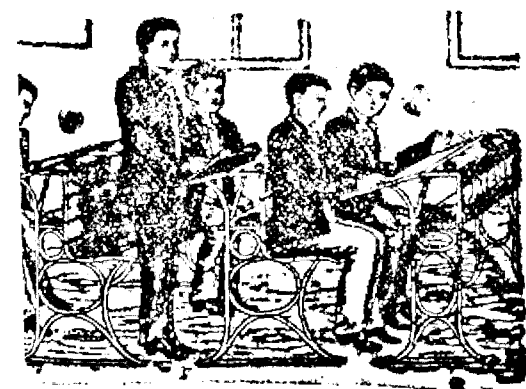
Catalog ilustrat la cerere trimit gratis și franco.

Știm că mai avem 2 mașini de trierat cu putere, 2 mașini cu 6 cai putere, 1 mașină cu 4½ cai putere și mai multe motoare cu benzin de trierat, pe cari le putem pune imediat la dispoziția celor cari au lipsă de ele.
— Condițiuni avantajioasă de plătire în rate.

Frații Burza
Arad,
Boros Béni-tér nr. 1.
(Casa proprie).

Cele mai moderne **mobile de fier și aramă** și cele mai practice **bănci higienice de școală** și mobilarea locuințelor, hotelurilor, spitalelor și

precum și obiecte fabricate din cele mai bune materii, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Erhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

STEFAN SLADECK IUN.
FABRICĂ DE MOBILE
VİRSET

strada
Kudritzker No. 44-46

: Cea mai renumită :
mare fabrică
de mobile
din sudul Ungariei
(Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate. —

Mare depozit de plane excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut. —

Johann Spiler fabricant de
cuptoare de lut.

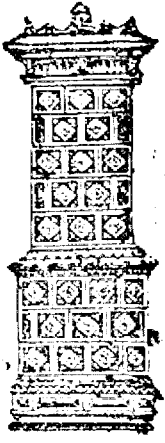
Sibiu—Nagyszeben, Neustiftgasse 2.

Atrage atențiunea on public, că primește
pregătirea a ori-ce fel de

cuptoare

descărcare și zidirea vetrelor de fier cu
prețuri convenabile și pe lângă serviciu
prompt și conștiințios.

Comandele se execută imediat.

EDUARD LEXEN

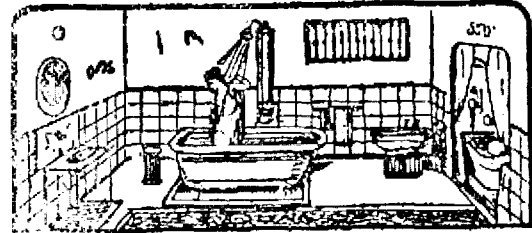
tinichigiu și antepriază de instalațiuni

BRAȘOV, Strada Lungă No 29.

TELEFON No 334.

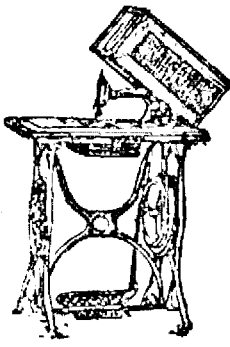
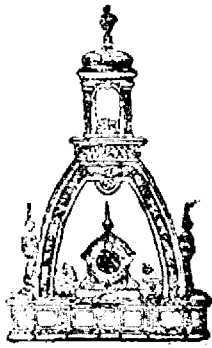
Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu
și galanterie la edificii, precum coperișe, și învelișuri
de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie,
dulapuri pentru ghiată, vase pentru spălat și altele.

Specialist in apaducte la case, canalizări,
conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie.

Lampe de carbid de totfelul
dela 3 coroane în sus. — —

Engrosiștilor li-se dau rabat
Depozit bogat în vâni de
scăldat, cămine, closete etc.
Serviciu conștiințios. Prețuri
moderate. Reparație promptă.

Leitner Sándor

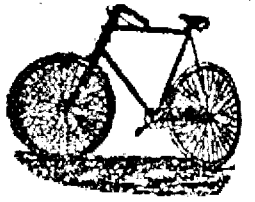
mechanic și electrotehnic

Cluj—Kolozsvár,

Strada Deák Ferencz Nrul 30.

Vinde și repară pe lângă prețuri moder-
erate: **casse de bani, biciclete,**

mașini de cusut, gramafone
și mașini de scris. — Primește
ori-ce muncă de bransă, precum: în-
troducerea sonerilor, a lumini de
electrice și a diferitelor motoare.

Soc. pe acții de producerea lemnului Budapesta
(Fatermelő Részvénytársaság Budapest)

Fabrică mecanică de butoaie

BROD (Slavonia).

Expedează tot felul de butoaie din lemn de stejar și
calitate bună, cu prețuri moderate.

Oferte primește

Societatea pe acții pentru producerea lemnului

Agentura centrală: Budapesta, str. Nádor 19.

Uzina Brod (Slavonia).

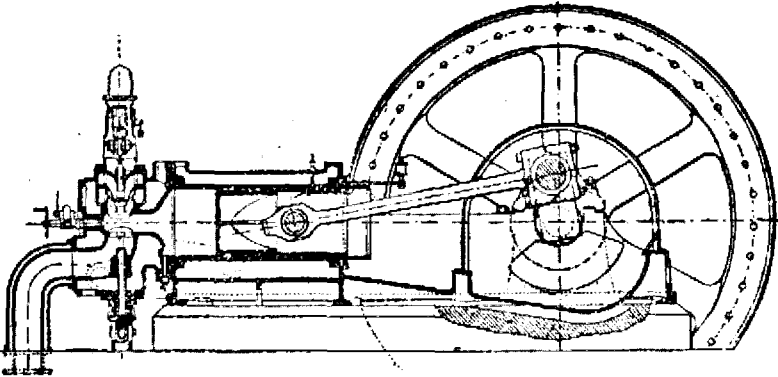
Curentul cel mai ieftin!
Nu este perturbațiune!
1 3/4 fileri pe oră = P.H.

Agentura generală a societății Dubridge Iron Works Ce Luro

Feigenbaum și Biskup

Budapest, V. kerület, Vécsey-utca 3 szám.

Motoare pentru olei brut și gaz până la 500 cai putere. Mașini
de treerat cu locomobil pentru olei. — Aranjamente complete de
moară, mașini frigolifere și calorifere. Pompe și turbine americane.

Orice reparaturi cu promptitudine și cu prețuri ieftine!

Mare asortiment
de **factoare,**

trăsuri

închise și deschise,
trăsuri cu un cal

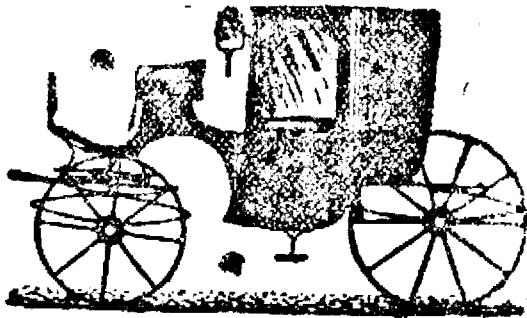
cărufe

pentru economie, lucrate foarte solid, le recomandă

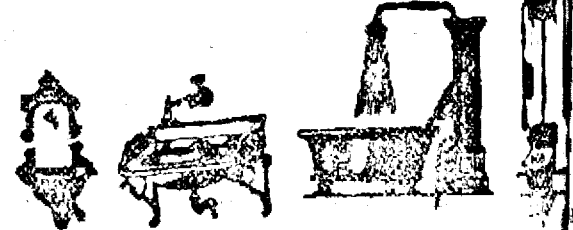
CAROL WEINDEL, fabricant de trăsuri

SIBIU—NAGYSZEBEN, str. Șaguna No 19.

Compoziții din cel mai bun material!

Apaducte.

Ceice doresc apaducte ieftinesă se adreseze la antepriază

Balázs Mihály, Marosvásárhely, Szentgyörgy
utca 16 szám

— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea
apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, case
și școale. — Specialist în sondaj. — Primește pe lângă condiții avantajoase
ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratis

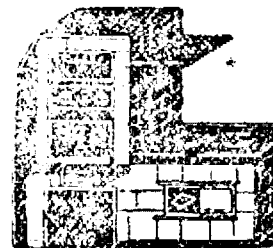
Se angajează pe anul întreg pentru ținerea în bună rânduială a caselor și
tra repararea bazinului closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetului
— noul care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanția de 3 ani.

CARL GÜRTLER

lăcătuș artistic și pentru edificii

SIBIU Str. Elisabeta 26

se recomandă la toate lucrările ce se țin de specialitate mai ales
LA ZIDIRI NOI.

Lucrări ornamentice, precum peatră grilaj,
grilaj la morminte și galerii, se pregătesc
conform gustului în modul cel mai succes-
Paratonere și montarea lor. Instalațiuni
deapaducte, closete, baie, introducerea
electrică executată cu măiestrie.

Reparaturi se primesc. Mare magazin
de căminuri perpetue în diferite mărimi.

Carl Görtler junior